

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten, utskökningsbalken, lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter samt lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen ändras.

Enligt propositionen ska Brottspåföljdsmyndighetens gällande rätt att få uppgifter från Migrationsverket och socialvården preciseras. Därtill föreslås det att Brottspåföljdsmyndigheten ska kunna begära ett utlåtande av centralkriminalpolisen om eventuella kopplingar mellan den som föreslås bli arbetsgivare för en fånge eller en person som avtjänar samhällspåföljd och allvarlig och organiserad brottslighet.

Det föreslås att det till utskökningsbalken fogas möjlighet för utmätningssmannen att på eget initiativ lämna ut uppgifter om ett misstänkt brott till förundersökningsmyndigheterna i större omfattning än för nuvarande så, att rätten att lämna uppgifter också ska omfatta brott som gäller arbetsrelaterat utnyttjande. Enligt förslaget ska Skatteförvaltningen ges möjlighet att på eget initiativ lämna ut uppgifter till arbetarskyddsmyndigheten också när det är fråga om tillsynen av iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden samt av arbetsförhållandena och anlitandet av utländsk arbetskraft. Arbetarskyddsmyndighetens rätt att få en datamängd av en annan myndighet för riktandet av tillsyn ska enligt utvidgas så, att den i fortsättningen också ska gälla tillsyn av att minimivillkoren för anställningsförhållanden iakttas och av anlitandet av utländsk arbetskraft. Dessutom föreslås det att arbetarskyddsmyndighetens rätt att få en datamängd av Skatteförvaltningen för att rikta tillsynen av lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft ska utvidgas.

Med de förslag som gäller Brottspåföljdsmyndigheten genomförs den skrivning i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering som gäller lagstiftningsändringar som behövs för att det ska vara möjligt att mellan olika myndigheter utbyta information om personer med anknytning till allvarlig och organiserad brottslighet och om andra personer som kan ha en inverkan på säkerheten i fängelserna.

Med de ändringar som föreslås i utskökningsbalken, lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter samt i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen genomförs för sin del de skrivningar i regeringsprogrammet som gäller mer effektiv bekämpning av arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel, genom att informationsutbytet mellan myndigheterna förbättras och lämnande av uppgifter på eget initiativ.

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	5
2.1 Informationsutbyte mellan myndigheterna för bekämpning och förebyggande av brott.....	5
2.2 Informationsutbyte mellan myndigheterna för förbättrande av säkerheten i fängelserna.....	6
2.3 Informationsutbyte mellan myndigheter för effektivisering av bekämpning av människohandel och arbetsrelaterat utnyttjande.....	9
3 Målsättning.....	15
4 Förslagen och deras konsekvenser	15
4.1 De viktigaste förslagen	15
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	16
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	16
4.2.2 Konsekvenser för företag.....	17
4.2.3 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	18
4.2.3.1 Konsekvenser för informationsutbytet mellan myndigheter och för brottsförebyggandet	18
4.2.3.2 Konsekvenser för myndigheternas informationshantering, interoperabiliteten i informationsutbytet och dataskyddet.....	19
4.2.4 Konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna samt för människogrupper	20
4.2.4.1 Konsekvenser för skyddet för privatlivet och personuppgifter	20
4.2.4.2 Konsekvenser för andra grundläggande fri- och rättigheter	21
4.2.4.3 Konsekvenser för människogrupper	22
5 Alternativa handlingsvägar.....	23
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	24
6 Remissvar	24
7 Specialmotivering.....	27
7.1 Lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten.....	27
7.2 Utsökningsbalken	31
7.3 Lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter	33
7.4 Lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen	34
8 Ikraftträdande	39
9 Verkställighet och uppföljning	39
10 Förhållande till andra propositioner	40
10.1 Samband med andra propositioner	40
10.2 Förhållande till budgetpropositionen.....	40
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	40
11.1 Lagstiftningsordning.....	46
LAGFÖRSLAG.....	47

1. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten.....	47
2. Lag om ändring av 1 kap. 26 § och 3 kap. 72 § i utsökningsbalken.....	50
3. Lag om ändring av 18 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter.....	52
4. Lag om ändring av 4 c § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen	53
BILAGOR	55
PARALLELLTEXTER.....	55
1. Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten.....	55
2. Lag om ändring av 1 kap. 26 § och 3 kap. 72 § i utsökningsbalken.....	60
3. Lag om ändring av 18 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter.....	62
4. Lag om ändring av 4 c § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen	64

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Regeringsprogrammet¹ för statsminister Petteri Orpos regering innehåller flera skrivningar om informationsutbytet mellan myndigheterna och om att göra det smidigare i syfte att effektivisera brottsbekämpningen och förebyggandet av brott. Skrivningarna gäller flera ministeriers förvaltningsområden och anknyter t.ex. till bekämpning av organiserad brottslighet, gängkriminalitet och terrorism, förebyggande av människohandel och arbetsrelaterat utnyttjande samt förbättrande av den nationella säkerheten.

Med de ändringar som avser Brottspåföljdsmyndigheten genomförs skrivningen (s. 202) i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering om lagstiftningsändringar som behövs för att det ska vara möjligt att mellan olika myndigheter utbyta information om personer med koppling till allvarlig och organiserad brottslighet och om andra personer som kan ha en inverkan på säkerheten i fängelserna.

Med de ändringar som föreslås i utsökningsbalken, lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter samt lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen genomförs de skrivningar i regeringsprogrammet (s. 216) som gäller mer effektiv bekämpning av arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel genom att förbättra informationsutbytet mellan myndigheterna och göra det möjligt att lämna ut uppgifter på eget initiativ.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, Skatteförvaltningen, Brottspåföljdsmyndigheten, Utsökningsverket och regionförvaltningsverkens ansvarsområden för arbetarskyddet. Vid beredningen fördes dessutom diskussioner med inrikesministeriet, Polisstyrelsen och centralkriminalpolisen om de förslag som hänför sig till bekämpningen av organiserad brottslighet.

Dessutom behandlades målen med den föreslagna ändringen i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbetet av delegationen för beredning av arbetarskyddsbestämmelser den 12 juni 2025 respektive den 17 september 2025.

Vid beredningen av propositionen anlätades även den samordningsgrupp som justitieministeriet hade tillsatt för att göra bestämmelserna om informationsutbyte i anslutning till förebyggande och bekämpning av brott smidigare ([OM068:00/2024](#)).

Den 8 juni 2023 färdigställdes inom Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet (VN TEAS) ett forskningsprojekt om problem, tolkningspraxis och behov av att utveckla lagstiftningen i samband med utbyte av säkerhets- och brottsbekämpningsrelaterad information

¹ Permanent adress till regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering, Ett starkt och engagerat Finland, 2023, i Statsrådets publikationsarkiv är <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-763-8>

på eget initiativ mellan myndigheterna (Virvotieto) ². Projektet såg bl.a. över nuläget i lagstiftningen om informationsutbyte i fråga om förbättrande av säkerheten i fängelser och förebyggande av ekonomisk brottslighet.

Utkastet till regeringsproposition var på remiss mellan den 1 september och 13 oktober 2025 i utlåntandetjänsten. Yttranden begärdes av följande instanser: riksdagens justitieombudsman, Finlands näringsliv EK, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Ingenjörskörbundet rf, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, centralkriminalpolisen, Kyrkans arbetsmarknadsverk Kya, Arbetsmarknadsorganisationen för högutbildade Akava, Kommun- och välfärdsarbetsgivarna KT, Regionförvaltningsverket i Lappland, Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Regionförvaltningsverket i Norra Finland, Polisstyrelsen, Brottpåföljdsmyndigheten, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC, Företagarna i Finland rf, Åklagarverket, Tekniska Handelsförbundet rf, Industrifacket rf, dataombudsmannens byrå, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC, arbets- och näringsministeriet, Utsökningsverket, Statens arbetsmarknadsverk SAMV, justitiekanslern i statsrådet, finansministeriet och Skatteförvaltningen. Dessutom har det varit möjligt för vem som helst att lämna kommentarer i utlåntandetjänsten.

Ett sammandrag av utlåntandena har sammanställts.

Beredningsunderlaget till regeringspropositionen finns tillgängligt i statsrådets projektportal med identifieringskoden [OM063:00/2023](#).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Informationsutbyte mellan myndigheterna för bekämpning och förebyggande av brott

Bestämmelser om informationsutbyte mellan myndigheterna finns i både allmänna lagar och i myndighetsspecifik lagstiftning. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan *offentlighetslagen*, är en allmän lag som reglerar bl.a. offentligheten och sekretessen i myndigheternas handlingar. I lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019), nedan *informationshanteringslagen*, föreskrivs om myndigheternas informationshantering och informationsutbyte med hjälp av tekniska gränssnitt. Informationsutbytet mellan myndigheterna som rör andra än offentligt tillgängliga uppgifter grundar sig ändå till centrala delar på speciallagstiftningen om respektive myndighet och dess verksamhet eller behandling av personuppgifter. I speciallagstiftningen kan det t.ex. föreskrivas om en viss myndighets rätt att trots sekretessbestämmelser på begäran få uppgifter av en annan myndighet. I dagsläget har man genom lag också kunnat föreskriva om en viss myndighets rätt att, antingen samtidigt med en annan myndighets i en annan lag föreskrivna rätt att på begäran eller självständigt, lämna ut uppgifter på en annan myndighets begäran. Myndigheternas utlämnande av uppgifter på eget initiativ handlar däremot om att det i lag uttryckligen föreskrivs om myndighetens rätt eller skyldighet att trots sekretessbestämmelserna ge, meddela eller lämna ut uppgifter till en annan myndighet utan att den som tar emot uppgifterna har begärt dem separat.

² Utlämnande av uppgifter på eget initiativ för att bekämpa brott, Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2023:39, permanent adress i Statsrådets publikationsarkiv <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-216-9>

I yttrandena om lägesrapporten från samordningsgruppen för totalreformen av dataskyddslagstiftningen lyftes det upp oklarheter och utmaningar som hänförde sig till speciallagstiftningen om myndigheterna och som hade konstateras antingen förhindra eller försvåra informationsutbytet mellan dem. Enligt remissvaren orsakas utmaningarna både av otydlig reglering och av olika tolkningspraxis.³

Utmaningarna i informationsutbytet mellan myndigheterna, i synnerhet för bekämpning av människohandel och arbetsrelaterat utnyttjande, har dessutom utretts i följande utredningar: Projektet för att skapa verksamhetsmodeller för polisen som stöd för systematisk ledning av flera myndigheters verksamhet⁴, Utredning av metoder för bekämpning av utnyttjande av utländsk arbetskraft i olika länder⁵, samt Förebyggande av utnyttjande av utländsk arbetskraft: Stödbehov och informationsluckor i myndighetsarbete⁶.

I utredningarna ansågs bestämmelserna om informationsutbytet vara otydliga och ge rum för olika tolkningar och därigenom utgöra hinder för ett effektivt samarbete mellan olika myndigheter. Det har förekommit svårigheter med tolkningen av i synnerhet om och under vilka förutsättningar det är möjligt att lämna ut uppgifter på eget initiativ till en annan myndighet för dess skötsel av sin lagstadgade uppgift.

2.2 Informationsutbyte mellan myndigheterna för förbättrande av säkerheten i fängelserna

Den organiserade brottslighetens effekter på upprätthållandet av säkerheten i fängelser

Brottspåföljdsmyndigheten lät 2021 göra en utredning⁷ om den organiserade brottslighetens verksamhet i fängelserna. I fängelseförhållanden försöker den organiserade brottsligheten på många sätt påverka fångarnas och personalens beteende samt organiseringen av fängelsefunktionerna. Den organiserade brottslighetens primära mål är att få ekonomisk vinning eller andra förmåner genom att utnyttja sin maktposition, som bygger på hot om våld. Utifrån personalens iakttagelser konstateras det i utredningen att en organiserad kriminell sammanslutnings vanliga handlingssätt i fängelseförhållanden är att utöva påtryckningar, tvång och utpressning mot övriga fångar. Ledarna i de kriminella sammanslutningarna försöker också att inifrån fängelset styra kriminell verksamhet utanför fängelserna.

³ Lägesrapport från samordningsgruppen för totalreformen av dataskyddslagstiftningen – Sammandrag av utlåtandena. Justitieministeriets publikationer 2024:38. Tillgänglig på: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-178-6> sid. 19

⁴ Moniviranomaistoiminnan suunnitelmallista johtamista tukevien toimintamallien luominen poliisille, hanke 2021–2022. Projektmaterialen finns på <https://polamk.fi/moniviranomaistoiminnan-suunnitelmallista-johtamista-tukevien-toimintamallien-luominen-poliisille>

⁵ Utredning av metoder för bekämpning av utnyttjande av utländsk arbetskraft i olika länder. Arbets- och näringsministeriets publikationer 2021:55. Permanent adress i Statsrådets publikationsarkiv <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163536>

⁶ Förebyggande av utnyttjande av utländsk arbetskraft: Stödbehov och informationsluckor i myndighetsarbete. Arbets- och näringsministeriets publikationer 2022:2. Publikationens permanenta adress i Statsrådets publikationsarkiv: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163728>

⁷ Selvitys Rikosseuraamuslaitoksen kyvystä vastata järjestäytyneen rikollisuuden aiheuttamiin haasteisiin. Rikosseuraamuslaitoksen monisteita 3/2021. Tillgänglig på: https://rikosseuraamus.fi/material/collections/20210510163527/7QCW6DgVd/2021-03_Selvitys_Risen_kyvysta_vastata_jarjestaytyneen_rikollisuuden_aiheuttamiin_haasteisiin_web.pdf

De centrala myndigheterna i informationsutbytet mellan myndigheterna för att upprätthålla säkerheten i fängelserna är i synnerhet Brottspåföljdsmyndigheten och polisen.

För närvarande pågår ett lagstiftningsprojekt om informationsutbyte som gäller polisen ([SM046:00/2023](#)), där uppdraget är att bedöma behoven av att ändra bestämmelserna om nationellt informationsutbyte i 4 och 7 kap. i polislagen och 3 och 4 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet i förhållande till den gällande allmänna lagstiftningen och kraven i polisens nuvarande verksamhetsmiljö och att utifrån bedömningen bereda förslag till behövliga lagstiftningsändringar. Regeringens proposition RP 182/2025 rd lämnades till riksdagen den 4 december 2025.

Åtgärder som rör informationsutbytet och samarbetet mellan myndigheterna finns också i Statsrådets principbeslut om strategin och åtgärdsprogrammet för bekämpning av organiserad brottslighet 2025–2030⁸. Strategin innehåller bl.a. följande åtgärder: *[E]ffektivering av den administrativa bekämpningen av organiserad brottslighet och informationsutbyte i anslutning till den genom lagstiftning, [S]kapa en gemensam lägesbild och medvetenhet samt utnyttja analyserad information mellan olika aktörer samt [R]isken för korruption som riktas mot myndigheter avvärjs.*

Dessutom pågår det vid inrikesministeriet ett lagstiftningsprojekt om bekämpning av organiserad brottslighet ([SM008:00/2025](#)) med målet att skydda samhället och individerna mot allvarlig och organiserad brottslighet genom att effektivisera informationsutbytet om organiserad brottslighet och den administrativa bekämpningen av organiserad brottslighet. Med administrativ bekämpning av organiserad brottslighet avses metoder för att försvaga den organiserade brottslighetens verksamhetsförutsättningar i t.ex. olika tillståndprocesser eller offentlig upphandling.

Vid justitieministeriet pågår också lagstiftningsprojekt om säkerhet och bekämpning av organiserad brottslighet i fängelser i syfte att se över fängelselagen och häktningslagen. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av fängelselagen och häktningslagen samt 9 § i lagen om försvarstillstånd RP 53/2025 rd lämnades till riksdagen den 22 maj 2025 ([OM039:00/2021](#)). För närvarande pågår fas 2 i översynen av fängelselagen och häktningslagen ([OM085:00/2024](#)).

Bestämmelser om informationsutbyte avseende Brottspåföljdsmyndigheten

I lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten (1301/2021), som trädde i kraft 2022, föreskrivs det om behandlingen av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten samt om dess rätt att få uppgifter och lämna ut uppgifter till andra myndigheter. Revideringen av bestämmelserna var kopplad till att det infördes ett nytt informationssystem vid Brottspåföljdsmyndigheten. Den gällande lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten är relativt ny lagstiftning och vid beredningen försökte man beakta förnyandet av Brottspåföljdsmyndighetens informationssystem och arbetsrutiner. Den reviderade lagen har varit i kraft endast en kort tid, men inga betydande brister i eller behov av korrigeringar av de bestämmelser som gäller myndigheternas informationsutbyte har observerats under denna tid. Det har också föreskrivits heltäckande om utlämnande av uppgifter på eget initiativ och Brottspåföljdsmyndigheten kan t.ex. på eget

⁸ Statsrådets principbeslut om strategin och åtgärdsprogrammet för bekämpning av organiserad brottslighet 2025–2030. Permanent adress i Statsrådets publikationsarkiv: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-069-7>

initiativ lämna ut nödvändiga uppgifter till polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, försvarsmakten, åklagare, domstolar, Rättsregistercentralen och andra behöriga myndigheter som avses i dataskyddslagen avseende brottmål (19 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten). Dessutom kan Brottspåföljdsmyndigheten lämna ut uppgifter på eget initiativ till t.ex. Migrationsverket och utsökningsmyndigheten (21 § och 23 §).

Konstaterade brister och utmaningar i regleringen

Det har identifierats behov av smidigare informationsutbyte mellan Brottspåföljdsmyndigheten och polisen i fråga om uppgifter om personer som har kopplingar till allvarlig och organiserad brottslighet samt ungdoms- och gängbrottslighet för att upprätthålla fängelsesäkerheten. Brottspåföljdsmyndighetens utlämnande av uppgifter på eget initiativ till polisen (19 §) är begränsad till att gälla uppgifter som är nödvändiga för den andra myndigheten. Att bedöma vilka uppgifter som i enskilda fall är nödvändiga för polisen, t.ex. i fråga om en person med kopplingar till organiserad brottslighet, kan enligt Brottspåföljdsmyndighetens iakttagelser antingen förhindra eller onödigt fördröja utlämnandet av uppgifterna i vissa situationer. T.ex. i myndighetsintervjuerna i statens forsknings- och utvecklingsverksamhets utredning⁹ konstaterade de intervjuade vid Brottspåföljdsmyndigheten följande: *bedömningen av "nödvändighet" i samband med utlämnande av uppgifter på eget initiativ har varit en svår fråga som har diskuterats ingående. Nödvändighet har betraktats som att en viss uppgift är nödvändig om ett tydligt angivet tjänsteuppdrag inte kan utföras utan denna uppgift. Nödvändighet är alltid beroende av ett visst sammanhang; t.ex. uppgifter som är nödvändiga med tanke på fängelsesäkerheten är inte alltid nödvändiga också för polisen, men samtidigt kan uppgifter som rör fängelsesäkerheten vara relevanta för att bedöma säkerhetsriskerna efter att en fånge har frigivits.*

En myndighet som lämnar ut uppgifter på eget initiativ måste bedöma förutsättningarna för utlämnandet också med hänsyn till den mottagande myndigheten och dess lagstadgade arbetsuppgift. I enlighet med principen om fristående myndigheter som etablerats i offentlighetslagen ansvarar varje myndighet för sina egna uppgifter och utlämnande av dem under lagstadgade förutsättningar.

Utmaningarna i informationsutbytet kan anknyta antingen till lagstiftningen och olika myndigheters olika tolkningar av den eller t.ex. myndigheternas olika interna rutiner. Den ovan beskrivna utmaningen med att bedöma uppgifternas nödvändighet med tanke på polisens uppgifter kan vara en följd av att det inte i den gällande lagen har föreskrivits mer exakt om uppgifter som ska lämnas ut, utan Brottspåföljdsmyndigheten ska själv avgöra huruvida alla de uppgifter som den lämnar ut är nödvändiga för den mottagande myndigheten.

Utmaningarna i informationsutbytet har också bedömts i Åtgärdsprogrammet för förebyggande och bekämpning av ungdoms- och gängbrottslighet¹⁰ för åren 2024–2027. I underåtgärd 5.4.1 Förbättrat informationsutbyte för främjande av fängelsesäkerheten till åtgärd 5.4 Myndighetssamarbetet och informationsutbytet mellan myndigheterna förbättras bedöms följande utmaningar i informationsutbytet: *[D]et finns emellertid t.ex. inte information om*

⁹ Utlämnande av uppgifter på eget initiativ för att bekämpa brott, Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2023:39, permanent adress i Statsrådets publikationsarkiv <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-216-9>.

¹⁰ Åtgärdsprogrammet för förebyggande och bekämpning av ungdoms- och gängbrottslighet för åren 2024–2027. Justitieministeriets publikationer. Betänkanden och utlåtanden 2024:13, tillgänglig på: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-847-1>

huruvida en fänge hör till ett gatugång eller om besökarnas kriminella kopplingar genast när fången tagits in i fängelset. Då kan fängelset inte vidta behövliga begränsningsåtgärder. För Brottspåföljdsmyndigheten är det nödvändigt att genast i början av klientskapet eller fängelsetiden veta vilka som hör till gatugång. Informationen behövs för att placera fångarna och hålla dem isär. Hotet om våld från gatugångsmedlemmar i fängelser har ökat avsevärt. Fängelserna får inte i förväg information från andra myndigheter om personer som är involverade i allvarlig och organiserad brottslighet förrän de är fängelsefångar. Bestämmelser om rätten att få uppgifter om en fänge när fängelsetiden inleds finns för närvarande i 16 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten. Enligt den har Brottspåföljdsmyndigheten rätt att av polisen få uppgifter som gäller dömda, för placering av personer som dömts till ovillkorligt fängelsestraff, häktade och fångar, för internationell överflyttning av verkställigheten, för förhindrande av kriminalitet under häktningstiden eller fängelsetiden. Trots detta kan, förutom lagstiftningen, också t.ex. olika myndigheters interna processer eller avsaknaden av gemensamma handlingsmodeller och definitioner i praktiken försvåra utbytet av information.

Vad gäller tillhörigheten till gatugång trädde den 1 juli 2025 också en ändring av strafflagen (38/1889) (Lagen om ändring av 6 och 17 kap. i strafflagen (178/2025)) i kraft där det föreskrivs om straffskärpningsgrunder för brott som begås som ett led i en kriminell grupperings verksamhet.

I den gällande lagen föreskrivs det inte heller om Brottspåföljdsmyndighetens möjlighet att utreda hur lämpliga som arbetsgivare de arbetsplatser där fångar placerats för civilarbete eller övervakad frihet på prov är. Brottspåföljdsmyndighetens uppgift är såväl att förebygga brott under fängelsetiden som att garantera en trygg och lagenlig verkställighet av fängelsestraff och samhällspåföljder. Myndigheten har också som mål att förebygga dömdas risk för återfall i kriminalitet. När det gäller arbetsplatser och andra verksamhetsplatser bör man på ett tillräckligt sätt kunna försäkra sig om att de inte har kopplingar till t.ex. allvarlig och organiserad brottslighet eller grå ekonomi. Fångars ställning på arbetsmarknaden kan också innebära en förhöjd risk för att bli utnyttjad. Enheten för utredning av grå ekonomi har gjort en utredning om organiserad brottslighet i företagsvärlden¹¹. I utredningen användes uppgifter som samlats in av centralkriminalpolisen om personer med kopplingar till organiserad brottslighet. Enligt utredningen fanns det 2022 sammanlagt 2 407 företag med kopplingar till organiserad brottslighet. Av dem var de flesta aktiebolag. Företag med kopplingar till organiserad brottslighet förekom särskilt inom bygg- och fastighetsbranschen och bilbranschen, som samtidigt också är de traditionella problematiska branscherna inom grå ekonomi där det också förekommer mycket svart arbete. Det konstaterades också att företag med kopplingar till organiserad brottslighet hade mer brister i fråga om deklarationer och mer skatteskulder än jämförelseföretagen. Dessutom uppskattades det i utredningen att det i Finland verkar cirka 1 600 företag med kopplingar till organiserad brottslighet som inte har identifierats med hjälp av uppgifter från centralkriminalpolisen. Utifrån fynden i utredningen har finländsk organiserad brottslighet ett klart fotfäste i det finländska näringslivet.

¹¹ Järjestäytynyt rikollisuus suomalaisessa yrityskentässä. Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö, 10.12.2024, tillgänglig på https://www.vero.fi/globalassets/harmaa-talous-jatalousrikollisuus/selvitykset/2024_14-j%C3%A4rjest%C3%A4ytynyt-rikollisuus-suomalaisessa-yrityskent%C3%A4ss%C3%A4.pdf

2.3 Informationsutbyte mellan myndigheter för effektivisering av bekämpning av människohandel och arbetsrelaterat utnyttjande

Informationsutbyte och sektorsövergripande samarbete

Utnyttjande och människohandel är dold kriminalitet och brottsoffren är själva inte alltid aktiva med att anmäla brott. Då har myndigheterna en viktig roll också för att upptäcka brottslighet. I många myndighetsuppgifter kan man lägga märke till omständigheter som tyder på utnyttjande eller få sådan information som kan vara till nytta för en annan myndighet i dess tillsynsuppgift eller andra lagstiftade uppgifter. Uppgifterna kan utnyttjas bl.a. för att förebygga utnyttjande i olika tillståndsmyndigheters tillståndsförfaranden, för att trygga offrens rättigheter samt för att utreda brottmål och den vägen utkräva straffansvar, t.ex. genom välplanerad, riktad tillsyn i rätt tid. Det kan handla om uppgifter som är av betydelse för att uppnå eller trygga de nämnda målen, men som ändå inte når den myndighet som skulle behöva dem i sin uppgift. En myndighet som behöver uppgifter för skötseln av sina arbetsuppgifter vet nödvändigtvis inte heller om att en annan myndighet innehar sådana observationsbaserade uppgifter, och kan därför inte heller begära uppgifterna, trots att det i lagstiftningen föreskrivs om behövliga rättigheter att få uppgifter. När det gäller bekämpning av utnyttjande och människohandel är det därför av vikt att myndigheterna vid behov kan lämna ut uppgifter också på eget initiativ. För närvarande tillåter lagstiftningen informationsutbyte på eget initiativ mellan endast ett fåtal myndigheter.

I Polisyrkeshögskolans rapport¹² granskas samarbetet mellan flera myndigheter och nuläget i fråga om informationsutbytet. I arbetet med att förebygga människohandel och utnyttjande deltar flera myndigheter. Av de centrala myndigheterna kan nämnas polisen, arbetarskyddsmyndigheterna, Gränsbevakningsväsendet, Skatteförvaltningen och Migrationsverket. Också andra myndigheter kan göra viktiga iakttagelser och samla in uppgifter i samband med att de sköter sina egna arbetsuppgifter. Dessa uppgifter kan användas i sektorsövergripande verksamhet. För närvarande samlas det in och analyseras uppgifter från olika system, t.ex. Skatteförvaltningens inkomstregister, på grundval av tips samt så att information utbyts mellan olika myndigheter. Polisinsattningsgrupper och intressentgrupper kan lämna uppgifter om människohandel till centralkriminalpolisen som tillhandahåller en tjänst för att analysera uppgifterna.

Den omvärld myndigheterna verkar i har förändrats även när det gäller att bekämpa arbetsrelaterat utnyttjande. Det kan t.ex. vara svårt att identifiera nya sätt att arbeta liksom eventuellt relaterat utnyttjande. Det är t.ex. inte alltid enkelt att identifiera vem som är arbetstagarnas verkliga arbetsgivare. Också innehållet i arbetsvillkoren, dvs. huruvida arbetstagarna har ett anställningsförhållande eller är företagare, kan vara oklart. Vid myndigheterna kan man i allt tilltagande omfattning iaktta hur affärsverksamhetens lagliga strukturer och rutiner används för att dölja utnyttjande. Iakttagelserna kan gälla även t.ex. missbruk av ett tillståndssystem, varvid myndigheten bör kunna anmäla en sådan iakttagelse även till den myndighet som beviljar tillstånden.

Konstaterade brister och utmaningar i regleringen

¹² Kimmo M. Kuukasjärvi, Saana Rikkilä & Terhi Kankaanranta, ”Matalat kynnykset on helpointa ylittää” Työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjunta moniviranomaistoiminnassa. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 142, Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere, 2022. Tillgänglig på: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/754541/POLAMK_Raportteja_142_verkkajulkaisu.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Utifrån de uppgifter som samlades in hos olika myndigheter nämns i Polisyrkeshögskolans rapport iakttagelser kring informationsutbytet och hur det kan förbättras i samarbetet mellan flera myndigheter t.ex.: om vikten av att få tips, om att andra myndigheter inte får uppgifter om t.ex. eventuella iakttagelser av att arbetskraft har utnyttjats eller av andra oegentligheter, om lagtolkningar som gäller möjligheterna till informationsutbyte som är till förfång för informationsutbytet i det praktiska arbetet och om att lagstiftningen ses som svårtolkad eller begränsande.

När det handlar om iakttagelser av människohandel och utnyttjande av utländsk arbetskraft bör informationsutbytet mellan olika myndigheter kunna ske i ett så tidigt skede som möjligt. I dessa fall är det av stor betydelse för tillsynen och en eventuell förundersökning att informationen fås och åtgärderna vidtas vid rätt tidpunkt såväl för att utreda ärendena som för att rikta myndighetsresurserna effektivt. Om uppgifterna inte fås i ett tillräckligt tidigt skede är det möjligt att t.ex. en part eller en misstänkt har lämnat landet, arbetsgivaren förstört bevismaterial eller att det har gjorts ändringar i de företag eller företagsarrangemang som undersöks.

Högsta domstolen bedömde i sitt avgörande [KKO 2023:24](#) bestämmelserna om utlämnande av uppgifter på eget initiativ. Det handlade om att polisen på eget initiativ hade lämnat ut uppgifter till utskökningsmyndigheten. I avgörandet konstateras att det inte i lagen fanns tillräckliga bestämmelser om polisens behörighet att på eget initiativ lämna ut uppgifter. Enligt Högsta domstolens avgörande bör det föreskrivas tillräckligt exakt och noga avgränsat om myndigheternas utlämnande av uppgifter på eget initiativ.

De olika myndigheternas möjligheter att i enlighet med gällande lagstiftning lämna ut uppgifter på eget initiativ för bekämpning av människohandel och arbetsrelaterat utnyttjande har granskats också inom den samordningsgrupp som justitieministeriet har tillsatt för att göra bestämmelserna om informationsutbyte i anslutning till förebyggande och bekämpning av brott smidigare ([OM068:00/2024](#)). I fråga om de eventuella behov av smidigare informationsutbyte som har identifierats har det förts diskussioner i synnerhet om bestämmelserna om arbetarskyddsmyndigheten, migrationsförvaltningen, Skatteförvaltningen och Utskökningsverket.

Bestämmelser om Utskökningsmyndighetens utlämnande av uppgifter på eget initiativ

I utskökningsbalken finns bestämmelser om utmättningsmannens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ till andra myndigheter. Enligt 3 kap. 72 § i utskökningsbalken får utskökningsmannen på eget initiativ lämna ut nödvändiga uppgifter till åklagar- och förundersökningsmyndigheten om det finns skäl att misstänka att svaranden eller en utomstående kan ha gjort sig skyldig till ett under allmänt åtal lydande brott i samband med utskökningsförfarandet, ett brott som väsentligt äventyrar verkställighetens resultat, ett bokföringsbrott eller något annat sådant brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i fyra månader. Således möjliggör den gällande lagstiftningen utlämnande av uppgifter när det finns skäl att misstänka människohandel. I fråga om andra brottsmisstankar om arbetsrelaterat utnyttjande är det inte möjligt med utlämnande på eget initiativ eftersom tröskeln för utlämnande för vilket brott det inte har föreskrivits lindrigare straff än fängelse i fyra månader inte överskrids.

I utskökningsbalken föreskrivs det emellertid inte om möjligheten att på eget initiativ lämna ut andra uppgifter än uppgifter som gäller brottsmisstankar, t.ex. uppgifter för en annan myndighets skötsel av en tillsynsuppgift. Således är det enligt gällande lag inte möjligt att lämna ut uppgifter på eget initiativ till arbetarskyddsmyndigheten.

Skatteförvaltningens utlämnande av uppgifter på eget initiativ

Bestämmelser om Skatteförvaltningens utlämnande av uppgifter på eget initiativ finns i 18 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999), nedan även skatteuppgiftslagen. Beskattningsuppgifter är i princip sekretessbelagda och det föreskrivs uttömmande om Skatteförvaltningens utlämnande av uppgifter på eget initiativ i 18 § i skatteuppgiftslagen. Bestämmelsen förpliktar inte till att lämna ut uppgifter på eget initiativ, dvs. den ger möjligheten att göra det. Andra myndigheters rätt att få uppgifter kan förutom på skatteuppgiftslagen också grunda sig på lagstiftningen om myndigheten i fråga, men det kan finnas begränsningar i rätten att få uppgifter i anknytning till skatteuppgiftslagen eller internationell reglering.

Enligt 18 § 1 mom. 2 punkten i skatteuppgiftslagen kan Skatteförvaltningen på eget initiativ lämna ut uppgifter till andra myndigheter för fullgörande av en sådan tillsynsskyldighet som hänför sig till myndighetens eller sammanslutningens i lag eller förordning föreskrivna uppgifter, om det finns skäl att misstänka att det har begåtts ett brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i mer än sex månader och uppgifterna kan behövas för utredning av brottet. Rent praktiskt är det inte problemfritt att tillämpa punkten eftersom det av Skatteförvaltningen förutsätter omfattande förståelse av de lagstadgade uppgifter, den tillsyn och det informationsbehov som ingår i olika myndigheters och sammanslutningars skötsel av offentliga uppgifter samt av förutsättningarna för när rekvisiten för olika brott uppfylls och av straffskalan.

Skatteförvaltningen kan när villkoren i 2 punkten är uppfyllda lämna ut uppgifter även till arbetarskyddsmyndigheten. I andra än i 2 punkten avsedda misstänkta brottsfall kan Skatteförvaltningen lämna ut uppgifter till arbetarskyddsmyndigheten endast för arbetarskyddsmyndighetens i 18 § 1 mom. 4 punkten avsedda tillsyn över iakttagandet av lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006).

Skatteförvaltningen kan emellertid i sin uppgift göra iakttagelser som är av betydelse vid arbetarskyddsmyndighetens skötsel av även andra tillsynsuppgifter. Enligt t.ex. lagen om skattenummer och skattenummerregistret (473/2021) registrerar Skatteförvaltningen också utlänningar, i huvudsak personer som kommer till Finland för att arbeta, och i samband med det kan den göra iakttagelser som anknyter till arbetarskyddsmyndighetens uppgift. Det finns emellertid för närvarande inga bestämmelser om Skatteförvaltningens utlämnande på eget initiativ av iakttagelser den gör i samband med registreringen till arbetarskyddsmyndigheten, varför Skatteförvaltningen inte får göra det.

Arbetarskyddsmyndighetens rätt att få datamängder

I 4 c § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006), nedan lagen om tillsynen över arbetarskyddet, ingår en bestämmelse om arbetarskyddsmyndighetens rätt att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, få vissa datamängder av Skatteförvaltningen, Pensionsskyddscentralen och Olycksfallsförsäkringscentralen för att rikta tillsynen över iakttagandet av lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), nedan beställaransvarslagen.

Paragrafen är ett led i arbetarskyddsmyndighetens rätt att få information vilken utvidgades i synnerhet för bekämpning av grå ekonomi 2017. För att kunna rikta de tillgängliga resurserna ändamålsenligt är det viktigt att arbetarskyddsmyndigheten får uppgifter med vilka den kan hitta aktuella tillsynsobjekt.

I regeringens proposition RP 114/2016 rd med förslag till lagar om en utvidgning av rättigheterna att få information definieras inte separat vad som avses med datamängd. Av propositionen framgår ändå (s. 10) att ”... en större datamängd kan fås på en gång med stöd av den förslagna 4 c § ...” Begreppet datamängd betyder i praktiken detsamma som att med stöd av offentlighetslagen få uppgifter som ”massutlämnande” eller ”i större omfattning”. (Se utlämnande av uppgifter som ”massutlämnande” eller ”i större omfattning” i regeringens proposition RP 96/1998 rd s. 43 om den upphävda personuppgiftslagen (523/1999) och regeringens proposition RP 30/1998 rd s. 74 om offentlighetslagen samt i justitieombudsmannens avgörande 18.9.2017 EOAK/1473/2016 (på finska)).

Arbetskyddsmyndigheten får med stöd av 4 c § en datamängd som i praktiken är en lista över enheter som sinsemellan är av samma typ som registreras i företags- och organisationsdatasystemet och som i förväg har angetts med vissa sökkriterier. Enligt regeringens proposition RP 114/2016 rd (s. 33) avses med enheter som ska registreras i företags- och organisationsdatasystemet enheter enligt 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001). Arbetskyddsmyndigheten specificerar inte i sin begäran enheterna med identifieringsuppgifter, utan enligt andra egenskaper som förenar enheterna. Identifieringsuppgifterna fås först i svaret på begäran om uppgifter. Den datamängd eller lista som fås som svar hjälper arbetskyddsmyndigheten att rikta sin tillsyn över efterlevnaden av beställaransvarslagen till aktuella objekt. (Vid behov kan arbetskyddsmyndigheten fortsätta att begära uppgifter om en specificerad enhet i den datamängd/lista som erhållits som svar på begäran med stöd av 4 b § i lagen om tillsynen över arbetskyddet.) I den gällande 4 c § ska de uppgifter som inte behövs för att rikta tillsynen omedelbart utplånas. Vid tillsynen över iakttagandet av beställaransvarslagen riktas arbetskyddsmyndighetens tillsyn mot beställaren. Arbetskyddsmyndigheten övervakar att beställaren har begärt de utredningar som avses i beställaransvarslagen av sina avtalspartner innan avtalet ingås (5 och 5 a §). Arbetskyddsmyndigheten övervakar även att beställaren inte har ingått avtal med ett företag där ansvarspersonen har meddelats näringsförbud (9 §). På motsvarande sätt övervakas det att beställaren inte har ingått avtal med ett företag, trots att beställaren måste ha känt till att företaget inte har för avsikt att fullgöra sina lagstadgade betalningsskyldigheter som avtalspart och arbetsgivare (9 §).

Den rätt arbetskyddsmyndigheten enligt 4 c § i lagen om tillsynen över arbetskyddet har att få datamängder har gjort att tillsynen över efterlevnaden av beställaransvarslagen har blivit effektivare. Med stöd av paragrafen får arbetskyddsmyndigheten från Skatteförvaltningen uppgifter om enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet som inte har ett betalningsarrangemang för skatteskuld som Skatteförvaltningen vidtagit, från Pensionsskyddscentralen om enheter i fråga om vilka Pensionsskyddscentralen vid tillsynen har konstaterat att pensionsförsäkringsskyldigheten helt har försummats och från Olycksfallsförsäkringscentralen om enheter i fråga om vilka Olycksfallsförsäkringscentralen vid tillsynen har konstaterat att olycksfallsförsäkringsskyldigheten helt har försummats. Dessa enheter som försummat sina lagstadgade skyldigheter är eventuella avtalspartner till beställare. Efter att ha fått kännedom om enheterna kan arbetskyddsmyndigheten genom andra åtgärder separat ta reda på beställare som eventuellt hyrt arbetskraft eller beställt underleveranser av dessa enheter. Efter att beställarna har utretts riktas tillsynen mot beställarna.

I 4 c § i lagen om tillsynen över arbetskyddet har det ingått en effektiv åtgärd bl.a. för bekämpning av grå ekonomi och också arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel. De nämnda icke önskvärda samhällsfenomenen kan bäst bekämpas genom tillsyn över hur utländsk arbetskraft anlitas och minimivillkoren för anställningsförhållanden följs, förutom genom arbetskyddsmyndighetens olika tillsynsuppgifter över efterlevnaden av beställaransvarslagen.

Vid arbetarskyddsmyndighetens tillsyn över anlitandet av utländsk arbetskraft avses med utländsk arbetstagare en person som inte är finsk medborgare. Tillsynen riktas mot arbetsgivaren som kan vara etablerad i Finland eller utomlands. I det senare fallet handlar det ofta om arbetsgivare som skickar arbetstagare till Finland på tillfälliga jobb med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster inom Europeiska unionen. Vid tillsynen över anlitandet av utländsk arbetskraft övervakar arbetarskyddsmyndigheten att de utländska arbetstagarna har rätt att arbeta i Finland. Tillsynen syftar också till att trygga arbetstagarna miniminivån för anställningsvillkor. Tillsynen kan inkludera också andra objekt, som tillsyn över arbetsmiljön på arbetsplatsen.

Vid tillsynen över att minimivillkoren för anställningsförhållanden följs riktas arbetarskyddsmyndighetens tillsyn mot arbetsgivaren. Vid tillsynen över att minimivillkoren för anställningsförhållanden följs övervakas att arbetsgivaren i sin verksamhet följer arbetslagstiftningen som t.ex. arbetsavtalslagen (55/2001), arbetstidslagen (872/2019) och semesterlagen (162/2005) samt branschens allmänt bindande kollektivavtal. Dessutom övervakas lokala avtal som grundar sig på det allmänt bindande kollektivavtalet. Tillsynen syftar till att trygga miniminivån för arbetstagarnas anställningsvillkor, jämlik behandling och anställningsskydd. Vid arbetarskyddsmyndigheternas tillsyn över kör- och vilotider är det också fråga om arbetstidstillsyn, varför kör- och vilotider definieras som en del av tillsynen över minimivillkoren för anställningsförhållanden.

Vid tillsynen över anlitandet av utländsk arbetskraft och iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden bör tillsynen riktas mot arbetsgivare som har försummat att följa de bestämmelser som ingår i arbetarskyddsmyndighetens tillsynsuppgifter.

Arbetarskyddsmyndigheten har för närvarande inte rätt att få sådana datamängder som avses i 4 c § i lagen om tillsyn över arbetarskyddet för att rikta tillsynen till anlitandet av utländsk arbetskraft och iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden. Om arbetarskyddsmyndigheten hade denna rätt skulle den kunna rikta tillsynen mer effektivt än för närvarande mot aktuella tillsynsobjekt, vilket skulle öka tillsynens genomslag. Samtidigt skulle mindre av tillsynsresurserna användas för tillsyn över arbetsgivare som följer lagstiftningen.

Arbetarskyddsmyndigheten kan utnyttja den fenomenutredning och fullgöranderapport som avses i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) för att rikta sin tillsyn över efterlevnaden av beställaransvarslagen, anlitandet av utländsk arbetskraft och anställningsvillkoren för anställningsförhållanden. Genom att använda sig av dessa tjänster kan arbetarskyddsmyndigheten redan i nuläget få uppgifter om flera företag på en gång, dvs. i praktiken en datamängd, dvs. ”massutlämnande” av uppgifter eller utlämnande ”i större omfattning”. Emellertid handlar det inte då om datamängder som avses i 4 c § i lagen om tillsyn över arbetarskyddet.

Enheten för utredning av grå ekonomi kan för arbetarskyddsmyndigheten göra upp en fenomenutredning som är av intresse för tillsynen över anlitandet av utländsk arbetskraft. Enheten för utredning av grå ekonomi uppgör alltid fenomenutredningen så att den är anonym, dvs. det går inte att identifiera ett visst företag i den. Fenomenutredningarna är i regel offentliga. Enheten för utredning av grå ekonomi känner dock själv till identifieringsuppgifterna för de företag som beskrivs i fenomenutredningen. Arbetarskyddsmyndigheten har också rätt att få fullgöranderapporter av Enheten för utredning av grå ekonomi med stöd av lagens 6 § bl.a. för tillsyn över anlitandet av utländsk arbetskraft. Med stöd av 5 § 3 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi kan arbetarskyddsmyndigheten begära att enheten utarbetar fullgöranderapporter utifrån en grupp som beskrivs i en fenomenutredning. Då specificerar arbetarskyddsmyndigheten inte företagen med identifieringsuppgifter i sin begäran om

fullgöranderapporter, utan med vissa gruppsspecifika egenskaper som beskrivs i fenomenutredningen och som förenar företagen. (En gruppegenskap kan vara t.ex. en viss bransch eller att företaget sysselsätter s.k. tredjelandsmedborgare.) Enheten för utredning av grå ekonomi ger på den här grunden arbetarskyddsmyndigheten fullgöranderapporter om flera enskilda företag på en gång. Med hjälp av fullgöranderapporter kan arbetarskyddsmyndigheten välja aktuella tillsynsobjekt för t.ex. tillsynen över anlitandet av utländsk arbetskraft.

På det ovan beskrivna sättet kan arbetarskyddsmyndigheten således utifrån samma fenomenutredning starta fullgöranderapporter som gäller flera specificerade företag utan att i förväg känna till företagens identifieringsuppgifter. Dessutom kan arbetarskyddsmyndigheten av Enheten för utredning av grå ekonomi begära fullgöranderapporter om flera företag på en gång genom att specificera företagen i fråga i förväg med deras identifieringsuppgifter, dvs. utan att utnyttja fenomenutredningen som grund. Fullgöranderapporterna lämnas ut i olika tekniska format. Arbetarskyddsmyndigheten tar för närvarande emot dem som pdf-filer och i tabellformat, men inte i strukturerad form på grund av informationssystemet.

De tjänster som Enheten för utredning av grå ekonomi tillhandahåller stöder på ett effektivt sätt arbetarskyddsmyndighetens inriktning av tillsynen över beställaransvarslagen, anlitandet av utländsk arbetskraft och minimivillkoren för anställningsförhållanden. Tjänsterna påverkar positivt bekämpningen av grå ekonomi, arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel. Arbetarskyddsmyndigheten riktar tillsynen även med hjälp av andra mer traditionella metoder, som sin erfarenhet av olika branscher och olika fenomen i arbetslivet samt tips. Uppsättningen metoder som används för att rikta tillsynen kan emellertid utökas genom att utvidga den rätt som arbetarskyddsmyndigheten har att få datamängder som avses i 4 c § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att göra informationsutbytet mellan myndigheterna smidigare för att förebygga och bekämpa brott. Informationsutbytet mellan myndigheterna skapar också förutsättningar för effektivare och rättidig myndighetstillsyn och tidigt ingripande.

Bestämmelserna om Brottspåföljdsmyndighetens rätt att få och lämna ut uppgifter preciseras för att Brottspåföljdsmyndigheten för skötseln av sina arbetsuppgifter ska få behövliga uppgifter av andra myndigheter. Målet är att möjliggöra smidigt informationsutbyte med polisen för bekämpning av allvarlig och organiserad brottslighet. Förslagen om utbyte av information om allvarlig och organiserad brottslighet mellan polisen och Brottspåföljdsmyndigheten förbättrar myndigheternas möjligheter att ingripa i den organiserade brottslighetens möjligheter att påverka fängelserna och säkerheten i fängelserna.

Propositionen syftar till att effektivisera bekämpningen av arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel genom att möjliggöra utlämnande av uppgifter på eget initiativ. Utsökningsverket och Skatteförvaltningen kan på eget initiativ lämna ut uppgifter till förundersökningsmyndigheterna när de misstänker brott i anslutning till arbetsrelaterat utnyttjande eller människohandel. Skatteförvaltningen kan på eget initiativ lämna ut uppgifter även till arbetarskyddsmyndigheterna. Till denna del är målet att effektivisera samarbetet mellan myndigheterna och arbetarskyddsmyndigheterna i anknytning till bekämpningen av grå ekonomi för bekämpning av arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel.

Syftet med ändringen av 4 c § om arbetarskyddsmyndigheten i lagen om tillsynen över arbetarskyddet är att effektivisera bekämpningen av arbetsrelaterat utnyttjande, människohandel och grå ekonomi med arbetarskyddsmyndighetens åtgärder.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten

Propositionen gör det lättare för Brottspåföljdsmyndigheten att på eget initiativ lämna ut uppgifter till polisen för bekämpning av allvarlig och organiserad brottslighet.

Dessutom föreslås det att Brottspåföljdsmyndigheten ska kunna utreda om en arbetsgivare eller annan verksamhetsplats som föreslagits för en fånge eller en person som avtjänar samhällspåföljd har eventuella kopplingar till allvarlig och organiserad brottslighet genom att begära ett utlåtande av centralkriminalpolisen i ärendet.

I fråga om uppgifter som fås av andra myndigheter är syftet med propositionen att precisera den gällande regleringen så att uppgifter från social- och hälsovården också är tillgängliga när planen för strafftiden utarbetas, och att Migrationsverket kan lämna ut uppgifter också om dem som avtjänar ett straff.

Utsökningsbalken

Genom propositionen utvidgas utmätningsmannens möjlighet att lämna ut uppgifter till åklagar- och förundersökningsmyndigheten också när det är fråga om brottsmisstankar i samband med arbetsrelaterat utnyttjande.

Dessutom förtydligas utsökningsregistrets innehåll så att det i utsökningsregistret också kan tas in uppgifter som har fåtts till följd av att en annan myndighet har lämnat ut uppgifter på eget initiativ.

Lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

Enligt förslaget ges Skatteförvaltningen möjlighet att på eget initiativ lämna ut uppgifter till förundersökningsmyndigheterna när det är fråga om brottsmisstankar i samband med arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel.

Dessutom utvidgas Skatteförvaltningens möjlighet att på eget initiativ lämna ut uppgifter till arbetarskyddsmyndigheten så att Skatteförvaltningen i fortsättningen också får lämna ut uppgifter för tillsynen av iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden, arbetsförhållandena och anlitandet av utländsk arbetskraft.

Lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen

Det föreslås att 4 c § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet ändras i sin helhet så att arbetarskyddsmyndigheten ska ha rätt att få datamängder för tillsynen över efterlevnaden av beställaransvarslagen samt över iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden och anlitandet av utländsk arbetskraft.

I propositionen föreslås det att arbetarskyddsmyndighetens rätt att få en datamängd av Skatteförvaltningen för att rikta tillsynen över efterlevnaden av beställaransvarslagen ska utvidgas. Arbetarskyddsmyndighetens rätt att få datamängder av Pensionsskyddscentralen och Olycksfallsförsäkringscentralen för tillsynen över efterlevnaden av beställaransvarslagen förblir oförändrad. I propositionen föreslås det dessutom att arbetarskyddsmyndighetens rätt att få

datamängder för tillsynen över iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden och anlitandet av utländsk arbetskraft ska gälla datamängder som fås av Skatteförvaltningen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen bedöms inte ha några direkta ekonomiska konsekvenser för myndigheterna. Propositionen har dock konsekvenser i synnerhet för centralkriminalpolisens resurser.

De uppgifter som följer av propositionen ska dock skötas inom ramen för myndigheternas nuvarande anslag. Finanspolitiska ministerutskottet har slagit fast att uppgifter som följer av nya skyldigheter enligt den nationella lagstiftningen i regel ska finansieras genom att man avstår från befintliga uppgifter eller effektiviserar skötseln av de nuvarande uppgifterna.

Genom de föreslagna ändringarna möjliggörs informationsutbyte mellan myndigheterna inom ramen för de nuvarande uppgifterna och informationssystemen, och propositionen bedöms därför inte kräva tilläggsresurser.

För att effektivisera bekämpningen av arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel kan dock förslagen om utlämnande av uppgifter på eget initiativ förutsätta att kunnandet hos myndighetens personal utökas eller att det ges anvisningar för hur målen med propositionen uppnås.

Förslaget om Brottspåföljdsmyndighetens möjlighet att begära utlåtande av centralkriminalpolisen för att utreda om en arbetsgivare eller någon annan verksamhetsplats har eventuella kopplingar till allvarlig och organiserad brottslighet är helt nytt och det påverkar centralkriminalpolisens resurser. Brottspåföljdsmyndigheten har bedömt att centralkriminalpolisen kan få cirka 400–500 begäranden om utlåtande som gäller arbetsgivare per år. Centralkriminalpolisen har bedömt det eventuella resursbehovet till följd av begäranden om utlåtande i förhållande till de motsvarande uppgifter som centralkriminalpolisen för närvarande har. Det uppskattade antalet utlåtanden till följd av propositionen verkar dock vara betydligt större än t.ex. antalet utlåtanden enligt säkerhetsutredningslagen (726/2014). Den föreslagna uppgiften att ge utlåtanden kräver datainsamling. Dessutom ska datainsamling också göras i form av registerkontroller av personer som har kopplingar till det företag eller den sammanslutning som specificerats i begäran om utlåtande. Centralkriminalpolisen har bedömt att förslaget förutsätter betydande resursfördelningar inom centralkriminalpolisen redan utifrån det uppskattade antalet begäranden om utlåtande. Även om behandlingen av en begäran om utlåtande i sin enklaste form kan ta upp cirka en timme i arbetstid, kan en enskild begäran om utlåtande ändå kräva betydande fortsatta utredningar och insamling av ytterligare information, och då måste man avsätta betydligt mer tid för behandlingen. Centralkriminalpolisen har bedömt att behandlingen av ett utlåtandeärende i mer omfattande fall kan ta upp flera arbetsdagar. Myndigheterna har inte heller något datasystem med vilket behandlingen av en begäran om utlåtande kan påskyndas t.ex. för att göra registerkontroller mellan olika system.

På ovannämnda grunder kan det bedömas att propositionen har konsekvenser för centralkriminalpolisen. Enligt centralkriminalpolisens bedömning kan behandlingen av en begäran om utlåtande kräva resurser motsvarande en timmes till t.ex. två dagars arbetstid. Som minst kan behandlingen av det antal begäranden om utlåtande som Brottspåföljdsmyndigheten uppskattat således ta upp cirka 400 timmar vid centralkriminalpolisen, vilket motsvarar cirka 0,2–0,3 årsverken. Konsekvenserna kan dock också bli större, t.ex. om cirka hälften av det uppskattade antalet 400–500 begäranden kräver mer omfattande utredningsarbete som tar två

dagar, kan det antas att det extra arbete som begäran om utlåtande medför kan motsvara t.o.m. ca 2–2,5 årsverken (1 årsverke = ca 85 000 euro/år).

Med tanke på en effektiv användning av centralkriminalpolisens resurser är det viktigt att det finns informationssystem som stöder behandlingen av utlåtandena. I fråga om t.ex. säkerhetsutredningar är uppgifterna i registret över säkerhetsutredningar och i polisens informationssystem i viss mån direkt jämförbara med varandra, och endast de som ger träffar kommer till centralkriminalpolisen för utlåtande. För att behandla de begäranden om utlåtande som avses i propositionen har centralkriminalpolisen ansett att den t.ex. skulle kunna ges en begränsad insyn i Brottspåföljdsmyndighetens system till den del det är fråga om att kontrollera registeruppgifter som behövs för att behandla begäran om utlåtande.

4.2.2 Konsekvenser för företag

Förslaget om att utvidga arbetarskyddsmyndighetens rätt att få information har indirekta positiva konsekvenser för verksamheten hos de företag som iakttar sina lagstadgade skyldigheter. Arbetarskyddsmyndigheten kan rikta tillsynen mer specifikt mot företag som försummar sina lagstadgade skyldigheter, och då ökar dessa företags risk att åka fast. En mer effektiv bekämpning av arbetsrelaterat utnyttjande, människohandel och grå ekonomi förbättrar konkurrensläget för företag som fullgör sina lagstadgade skyldigheter jämfört med företag som fått ogrundad ekonomisk vinning genom att försumma olika skyldigheter.

Samtidigt används arbetarskyddsmyndighetens tillsynsresurser i mindre utsträckning för att övervaka de företag som följer lagstiftningen, vilket frigör resurser och arbetstid som går åt för inspektioner av dessa företag. Eftersom arbetarskyddsmyndigheten dock även i fortsättningen kommer att inspektera också företag som följer lagstiftningen, drar dessa företag fortsättningsvis nytta av fördelarna med inspektionerna, t.ex. att samarbetet mellan arbetsgivaren och arbetstagarna stärks, kunskapen ökar och försummelser och missförhållanden förebyggs.

4.2.3 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

4.2.3.1 Konsekvenser för informationsutbytet mellan myndigheter och för brottsförebyggandet

Den föreslagna ändring som preciserar Brottspåföljdsmyndighetens utlämnande av uppgifter på eget initiativ till polisen för dess skötsel av arbetsuppgifter i samband med bekämpningen av allvarlig och organiserad brottslighet bedöms inte i betydande grad öka den mängd uppgifter som Brottspåföljdsmyndigheten lämnar ut till polisen. En precisering av regleringen bedöms dock leda till att Brottspåföljdsmyndigheten i fortsättningen lämnar ut behövliga uppgifter i rätt tid så att utlämnandet inte sker först efter polisens begäran om uppgifter. Ändringen bedöms också öka samarbetet mellan Brottspåföljdsmyndigheten och polisen.

Förslaget om Brottspåföljdsmyndighetens möjlighet att begära utlåtande av centralkriminalpolisen om arbetsgivares eventuella kopplingar till allvarlig och organiserad brottslighet ökar samarbetet mellan myndigheterna vid bekämpningen av allvarlig och organiserad brottslighet.

Förslagen om att göra det möjligt för arbetarskyddsmyndigheten och förundersökningsmyndigheterna att lämna ut uppgifter på eget initiativ förbättrar möjligheterna att effektivisera bekämpningen av arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel genom att göra det möjligt för en annan myndighet att lämna ut information om sina iakttagelser till en behörig myndighet. Vid bekämpningen av arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel är

det av betydelse för myndighetens skötsel av sina uppgifter att information om eventuella iakttagelser om arbetsrelaterat utnyttjande fås i tillräckligt god tid. Det beror på att utnyttjande har en internationell dimension och att t.ex. parterna kan lämna landet eller annars vara svåra att nå. Med tanke på eventuella undersökningsåtgärder är det därför viktigt att utredningen av ärendet kan påbörjas i ett tidigt skede.

Enligt bedömningar kommer man i samband med utredningsförfarandet sannolikt att upptäcka arbetsrelaterat utnyttjande, men antalet fall är åtminstone för närvarande mycket litet. Det har bedömts att det i de uppgifter som lämnas ut till förundersökningsmyndigheterna med anledning av brottsmisstankar om arbetsrelaterat utnyttjande kan vara fråga om några fall per år.

För Skatteförvaltningens del preciserar de föreslagna ändringarna de gällande bestämmelserna. Skatteförvaltningen lämnar redan i nuläget ut uppgifter på eget initiativ till arbetarskyddsmyndigheten, och i fråga om de ändringar som nu föreslås kan det bedömas att Skatteförvaltningen redan har både det kunnande och de interna processer som behövs för att lämna ut uppgifter till arbetarskyddsmyndigheten.

Förslaget om arbetarskyddsmyndighetens rätt att få uppgifter är en del av mer omfattande åtgärder för att förbättra myndigheternas informationsutbyte i syfte att bekämpa arbetsrelaterat utnyttjande, människohandel och grå ekonomi. Den viktigaste förändringen i rättsläget är att Skatteförvaltningen för tillsynen över efterlevnaden av lagen om beställaransvar samt över iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden och anlitandet av utländsk arbetskraft kan lämna ut vissa uppgifter till arbetarskyddsmyndigheten om företag som har försummat sina skyldigheter enligt skattelagstiftningen i fråga om betalning av lön eller någon annan prestation, eller vars uppgifter om omsättning och verksamhet avviker från motsvarande enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet och är verksamma inom samma bransch. Till följd av den föreslagna ändringen av paragrafen kan arbetarskyddsmyndigheten mer effektivt än för närvarande rikta tillsynen över efterlevnaden av beställaransvarslagen samt över iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden och anlitandet av utländsk arbetskraft mot tillsynsobjekten, vilket ökar tillsynens genomslagskraft. Ändringen av paragrafen ökar också samarbetet mellan arbetarskyddsmyndigheten och Skatteförvaltningen. Denna rätt att få datamängder utnyttjas av arbetarskyddsmyndigheten i första hand när den har för avsikt att självständigt välja tillsynsobjekt.

För Skatteförvaltningen innebär arbetarskyddsmyndighetens utvidgade rätt att få uppgifter mer administrativt arbete. Till arbetarskyddsmyndigheten lämnas dock ut datamängder endast till den del det är möjligt att med hjälp av Skatteförvaltningens befintliga datamaterial och informationssystem skapa och lämna ut sådana datamängder utan en oskälig administrativ börda.

Genom ett effektivare informationsutbyte sinsemellan kan myndigheterna bättre än tidigare upptäcka och ingripa mot grå ekonomi. Genom förslagen minskas handlingsutrymmet för aktörerna inom den grå ekonomin och i och med proposition ökar risken för att företag som bedriver grå ekonomi ska åka fast.

De ändringar i propositionen som gäller informationsutbyte bedöms förutsätta att myndigheterna sinsemellan kommer överens om de behövliga rutinerna för informationsutbytet.

Utlämnande av uppgifter i rätt tid och på eget initiativ kan effektivisera brottsförebyggandet och de brottsförebyggande myndigheternas arbete samt bidra till en effektivare styrning av myndighetens resurser.

4.2.3.2 Konsekvenser för myndigheternas informationshantering, interoperabiliteten i informationsutbytet och dataskyddet

I propositionen föreslås inga ändringar i myndigheternas nuvarande uppgifter. Förslagen gäller sådana typer av information som de berörda myndigheterna kan behandla inom ramen för den gällande lagstiftningen.

Genom propositionen förbättras den rättsliga interoperabiliteten i informationsutbytet i synnerhet genom en exakt och noggrant avgränsad reglering om utlämnande av uppgifter på eget initiativ, vilket innebär att myndigheterna har den rättsliga grund som behövs för att lämna ut sekretessbelagda uppgifter på eget initiativ till andra myndigheter. Utmaningar inom interoperabiliteten som identifierades under beredningen av propositionen är t.ex. att myndigheternas processer är olika och att det saknas gemensamma definitioner för informationen och tekniska lösningar för informationsutbytet. Propositionen innehåller dock inga förslag om teknisk eller semantisk interoperabilitet t.ex. för myndigheternas informationssystem.

I informationshanteringslagen finns bestämmelser om myndigheternas informationshantering. Propositionen bedöms dock inte ha några direkta konsekvenser för myndigheternas informationshantering eller informationssystem, eftersom förslagen inte förutsätter nya informationssystem eller ändringar i de nuvarande informationssystemen.

De rättigheter att lämna ut och få information som föreslås i propositionen kan dock ha konsekvenser för myndigheternas informationshanteringsmodeller till den del det är fråga om att lämna ut nya typer av information i förhållande till den gällande lagstiftningen. Nya typer av information ingår i 16 a § i lagförslag 1 och i lagförslag 2, 3 och 4. I fråga om 16 a § i lagförslag 1 i propositionen har det bedömts att de begäranden om utlåtagande som görs av Brottspåföljdsmyndigheten inom ramen för myndigheternas nuvarande informationssystem och de utlåtagen som centralkriminalpolisen ger på basis av begärandena i praktiken kommer att skickas via e-post. Om antalet begäranden om utlåtagande enligt 16 a § uppgår till cirka 400–500 per år, vilket uppskattades vid beredningen, kan det vara fråga om sådan i 22 § 1 mom. i informationshanteringslagen avsedd regelbundet återkommande och standardiserad information som kan lämnas ut via ett tekniskt gränssnitt. I lagförslag 2 föreslås en ändring enligt vilken utmättningsmannen kan lämna ut uppgifter till förundersökningsmyndigheterna också om brott som gäller arbetsrelaterat utnyttjande. Utmättningsmannen kan redan inom ramen för gällande lagstiftning lämna ut uppgifter om andra brott till förundersökningsmyndigheterna. I lagförslag 3 och 4 utvidgas också innehållet i de uppgifter som ska lämnas ut jämfört med nuläget. I lagförslag 2 och 3 är det fråga om uppgifter som lämnas ut på eget initiativ, där både utlämnandet av uppgifter och deras innehåll i regel förutsätter prövning från fall till fall när det gäller vilken typ av iakttagelse från myndighetens sida utlämnandet på eget initiativ grundar sig på och vilka uppgifter som lämnas ut i fråga om den iakttagelsen. I lagförslag 4 ska begäranden om uppgifter som gäller datamängder avgränsas i enlighet med det aktuella tillsynsbehovet på de sätt som anges i den föreslagna paragrafen.

Även om en myndighet lämnar ut uppgifter också på eget initiativ i enlighet med vad som föreslås i propositionen, ska myndigheten också då, på samma sätt som vid utlämnande av uppgifter på en annan myndighets begäran, se till att myndighetens interna processer är tydliga när det gäller vem som har rätt att bedöma förutsättningarna och sätten för utlämnande av uppgifter.

I offentlighetslagen föreskrivs det om offentlighet och sekretess i fråga om myndighetshandlingar samt om myndigheters utlämnande av uppgifter. I förslagen är det fråga

om utlämnande av sådana sekretessbelagda uppgifter om vilkas utlämnande det ska föreskrivas särskilt genom lag.

4.2.4 Konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna samt för människogrupper

4.2.4.1 Konsekvenser för skyddet för privatlivet och personuppgifter

Förslagen om Brottspåföljdsmyndighetens behandling av personuppgifter har konsekvenser för behandlingen av uppgifter om registrerade personer. Förslagen innehåller inga nya kategorier av personuppgifter jämfört med nuläget, utan förslagens konsekvenser begränsar sig till att gälla när och för vems del Brottspåföljdsmyndigheten har rätt att behandla uppgifterna i fråga.

De föreslagna ändringarna i 16 § i lagförslag 1 gäller dömda, fångar och häktade. Enligt den gällande regleringen har det varit möjligt att begära uppgifter om en brottsmisstänkt (16 § 1 mom. 6 punkten), dvs. när det för personen för utdömande av samhällspåföljd har utarbetats en påföljdsutredning eller plan för strafftiden eller för vilken det beretts någon annan åtgärd eller ett utlåtande före domen. I och med ändringen kan uppgifter begäras inte bara före domen utan också efter domen eller häktningen. Den föreslagna ändringen i fråga om rätten att få uppgifter om anlitande av tjänster inom social- och hälsovården (16 § 2 mom. 3 punkten) gäller dömda, vilket i praktiken innebär att Brottspåföljdsmyndigheten till behövliga delar kan beakta uppgifterna redan innan verkställigheten av straffet inleds, medan uppgifterna enligt den gällande regleringen kan fås först efter att verkställigheten av straffet har inletts. Således kan ändringarna inte bedömas ha betydande konsekvenser ur den registrerades synvinkel.

Konsekvenserna av förslagen om att göra det möjligt för Utsökningsverket och Skatteförvaltningen att på eget initiativ lämna ut uppgifter till arbetarskyddsmyndigheten och förundersökningsmyndigheten gäller registrerade som är verksamma som näringsidkare och arbetsgivare i situationer där myndigheten upptäcker antingen försummelser som omfattas av arbetarskyddsmyndighetens tillsynsansvar eller omständigheter som tyder på brott. I fråga om Skatteförvaltningen gäller utlämnandet av personuppgifter till arbetarskyddsmyndigheten i regel t.ex. en enskild näringsidkares firmanamn och FO-nummer. I de uppgifter som lämnas ut till arbetarskyddsmyndigheten kan dock ingå t.ex. arbetstagares personuppgifter när det är fråga om en misstänkt försummelse av arbetsgivaren som gäller lön som betalats till arbetstagaren och på grund av vilken uppgifterna lämnas ut till myndigheten. I förslagen är det i regel fråga om andra uppgifter om arbetsgivare än personuppgifter och de har således ingen inverkan på de registrerade. Konsekvenserna gäller alltså inte registrerade i stor utsträckning eller i allmänhet, utan de kan bedömas begränsa sig till en liten del av registrerade som antingen har en ansvarsposition i ett företag som är arbetsgivare eller personer som är enskilda näringsidkare och arbetsgivare, och i vilkas verksamhet det kan antas förekomma försummelser av arbetsgivarens skyldigheter enligt lag. Dessutom kan personuppgifterna också gälla uppgifter om offer för misstänkt utnyttjande till den del som myndigheten förfogar över uppgifterna och de kan lämnas ut inom ramen för den föreslagna regleringen, t.ex. för förundersökning av det misstänkta brottet. I dessa situationer kan det bedömas att den föreslagna regleringen förbättrar ställningen och tillgodoseendet av rättigheterna för den som är föremål för det misstänkta brottet eller för arbetsgivarens försummelse. De föreslagna ändringarna bedöms därför ha endast liten betydelse för skyddet för registrerades personuppgifter, eftersom det ska vara möjligt att lämna ut personuppgifter endast i de fall som anges i de föreslagna bestämmelserna och när myndigheten i sin verksamhet har upptäckt omständigheter på grund av vilka det kan antas att det handlar om uppgifter som behövs för att antingen arbetarskyddsmyndigheten eller förundersökningsmyndigheten ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter. Den föreslagna 4 c § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet kan anses ha ringa konsekvenser för

integritetsskyddet och skyddet för personuppgifter. Förslaget gäller i huvudsak enheter som är registrerade i företags- och organisationsdatasystemet. De datamängder som arbetarskyddsmyndigheten får inkludera emellertid också personuppgifter, t.ex. om en enhet som är registrerad i företags- och organisationsdatasystemet är en enskild näringsidkare. Personuppgifter kan också förekomma i företagets namn. Dessutom får arbetarskyddsmyndigheten identifieringsuppgifter om företagets faktiska ägare. Arbetarskyddsmyndigheten är i enlighet med förslaget skyldig att avgränsa datamängden i samarbete med Skatteförvaltningen. Arbetarskyddsmyndigheten ska således genom att avgränsa datamängden säkerställa att den inte innehåller mer personuppgifter än vad som i det aktuella fallet är nödvändigt för tillsynen.

4.2.4.2 Konsekvenser för andra grundläggande fri- och rättigheter

Syftet med ändringen av 4 c § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet är att den ska inverka positivt på skyddet för arbetskraften enligt 18 § i grundlagen och på allas rätt till personlig frihet, integritet och trygghet enligt 7 § i grundlagen. Ändringen kan också indirekt anses stödja näringsfriheten enligt 18 § i grundlagen i och med att konkurrenssituationen för de företag som iakttar sina lagstadgade skyldigheter förbättras jämfört med företag som har fått omotiverad ekonomisk fördel genom att ha försummat olika skyldigheter.

4.2.4.3 Konsekvenser för människogrupper

De förslag som gäller Brottspåföljdsmyndigheten har konsekvenser för fångar, dömda och häktade. Enligt Brottspåföljdsmyndighetens statistik¹³ är största delen av fångarna män, år 2023 var endast cirka 8 procent av fångarna kvinnor. År 2023 var medelåldern för dömda fångar 37,5 år och för häktade 35,4 år. Av de dömda fångarna var 10 procent under 25 år och 14 procent 50 år eller äldre. Av de häktade var 19 procent under 25 år. Utlänningarnas andel av fångarna är cirka 18 procent.

Den viktigaste konsekvensen av de föreslagna ändringarna är att Brottspåföljdsmyndigheten i fortsättningen kan begära social- och hälsovårdsuppgifter för att göra upp en plan för strafftiden redan innan verkställigheten inleds. Ur fångarnas synvinkel förbättrar den föreslagna ändringen möjligheten att få behövliga stödåtgärder under verkställigheten, eftersom behovet av dem kan beaktas redan i samband med utarbetandet av planen och därmed också t.ex. vid valet av placeringsplats.

De ändringar som föreslås i propositionen gäller inte medborgarna i allmänhet. Konsekvenserna begränsar sig i fråga om de förslag som gäller Brottspåföljdsmyndigheten till fångar, dömda och häktade samt till dem som är arbetsgivare för fångar eller personer som avtjänar samhällspåföljd. Ur såväl utredningsmyndigheten som Skatteförvaltningens perspektiv har propositionen dessutom konsekvenser för näringsidkare som har arbetstagare och för vilka det upptäcks försummelser av arbetsgivarens lagstadgade skyldigheter eller utnyttjande.

Förutom för näringsidkare som är arbetsgivare har ändringarna indirekta konsekvenser för personer som utsatts för arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel.

¹³ Statistik från Brottspåföljdsmyndigheten 2023, Brottspåföljdsmyndighetens statistik. Tillgänglig på <https://www.rikosseuraamus.fi/app/uploads/sites/11/2024/11/RISE-Statistisk-arsbok-2023.pdf>

Förslagen syftar till att förbättra myndigheternas möjligheter att utreda och undersöka misstänkt utnyttjande eller människohandel och på så sätt förbättra situationen för offer för arbetsrelaterat utnyttjande eller människohandel.

Utlämnandet av uppgifter till arbetarskyddsmyndigheten på eget initiativ kan anses hjälpa dem som utsatts för utnyttjande. I fråga om arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel är det fråga om situationer där offret är i underordnad ställning i förhållande till gärningsmannen och offret ofta inte har möjlighet att underrätta myndigheterna om saken. Utlämnandet av uppgifter på eget initiativ gör det möjligt för andra myndigheter att i god tid meddela sina iakttagelser till arbetarskyddsmyndigheten, som vid behov kan vidta tillsynsåtgärder för att utreda ärendet.

Förslagen syftar till att indirekt förbättra tillgodoseendet av offrens rättigheter. Med tanke på offren för utnyttjande innebär de föreslagna ändringarna om utlämnande av uppgifter på eget initiativ till arbetarskyddsmyndigheten att den har bättre möjligheter till riktad tillsyn och därigenom också att upptäcka och ingripa mot eventuellt utnyttjande.

Förslagen om att de uppgifter som kan lämnas ut till förundersökningsmyndigheterna på eget initiativ också ska omfatta brottsmisstankar som gäller arbetsrelaterat utnyttjande förbättrar eventuella brottsoffers ställning och tillgodoseendet av deras rättigheter genom att förundersökningsmyndigheten underrättas om misstankarna i ett så tidigt skede som möjligt. Arbetsrelaterat utnyttjande, också i dess lindrigare former, kan ha samband med människohandel och olika former av utnyttjande kan förekomma samtidigt och överlappande. Ur offrets synvinkel är det alltså av betydelse att myndigheten kan anmäla misstankar om alla brott som tyder på arbetsrelaterat utnyttjande, eftersom det också kan finnas allvarligare former av utnyttjande som myndigheten inte nödvändigtvis kan upptäcka eller identifiera inom ramen för sin arbetsuppgift.

5 Alternativa handlingsvägar

Vid beredningen av propositionen utreddes andra genomförandalternativ som skulle kunna göra informationsutbytet mellan myndigheterna smidigare.

I stället för att föreskriva om informationsutbytet i lag skulle det generellt sett vara möjligt att göra det smidigare också genom att öka myndigheternas samarbete, genom interna anvisningar eller genom tolkningspraxis. I utredningarna har det dock framkommit ett behov av att i lag föreskriva tillräckligt exakt och noggrant avgränsat om myndigheternas informationsutbyte, i synnerhet om informationsutbyte på eget initiativ, för att undvika tolkningssvårigheter och olika tolkningar när det gäller utlämnande och erhållande av uppgifter hos olika myndigheter.

I det utkast till proposition som var på remiss ingick också ett förslag om utlämnande av s.k. iakttagelseuppgifter på eget initiativ. De utmaningar i det praktiska myndighetsarbetet när det gäller utlämnande av sekretessbelagda uppgifter som framkommit i samband med de olika utredningarna skulle kunna underlättas om olika myndigheter bättre kände till vilka uppgifter som finns hos andra myndigheter, och då skulle myndigheten i fråga med stöd av sin egen rätt att få information kunna begära information av den myndighet som har de behövliga uppgifterna. Enligt remissvaren är dock också utlämnandet av dessa mindre omfattande uppgifter som är sekretessbelagda förknippade med sådana tolkningsutmaningar ur myndigheternas synvinkel att förslaget inte ansågs vara möjligt att tillämpa i praktiken. En tolkningsutmaning som Utsökningsverket lyfte fram i sitt yttrande om förslaget var för det första att verket inte har sakkunskap att bedöma vilka observationsuppgifter som arbetarskyddsmyndigheterna behöver och att bedömningen av dem inte heller har samband med skötseln av utsökningsuppgifter. En annan utmaning i fråga om utlämnande av uppgifter som

verket lyfte fram var avgränsandet av iakttagelser som hör till skyddet för hemfriden utanför de iakttagelseuppgifter som ska lämnas ut, eftersom det i praktiken är mycket svårt för utmätningssmannen att bedöma vilka utrymmen som används för boende av permanent natur. Också med tanke på mottagandet av iakttagelseuppgifter ansågs det i remissvaren att förslaget är för snävt, och det ansågs att det skulle kunna öka arbetarskyddsmyndighetens arbete såtillvida att myndigheten efter att ha fått iakttagelseuppgifterna skulle bli tvungen att separat begära närmare uppgifter av Utsökningsverket (yttrandena från Regionförvaltningsverket i Södra Finland och social- och hälsovårdsministeriet).

Arbetarskyddsmyndighetens rätt att få en datamängd

Under beredningen av propositionen frågade social- och hälsovårdsministeriet regionförvaltningsverkens ansvarsområden för arbetarskyddet av vilka myndigheter och andra aktörer som sköter offentliga uppdrag som arbetarskyddsmyndigheten behöver datamängder för att rikta tillsynen. Förutom av Skatteförvaltningen framkom ett behov av att få datamängder också av vissa andra myndigheter. Inom ramen för tidsplanen för beredningen av propositionen var det dock inte möjligt att utreda dessa informationsbehov och det är möjligt att återkomma till frågan senare. Under beredningen konstaterades det dock att arbetarskyddsmyndigheten med stöd av 9 § i lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret (137/2004) kan få uppgifter åtminstone av Rättsregistercentralen. Den gällande lagstiftningen kan därför ibland räcka till för att utveckla myndigheternas informationsutbyte. Detta förutsätter bättre kännedom om andra myndigheters lagstadgade uppgifter och befintliga rätt att få uppgifter.

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Det är möjligt att göra informationsutbytet mellan myndigheterna smidigare på andra sätt än genom lagstiftning i fråga om de myndigheter och den information om vilka det redan finns tillräckliga bestämmelser. Därför ska åtminstone nya befogenheter att lämna ut sekretessbelagda uppgifter uttryckligen anges i lag.

6 Remissvar

Följande remissinstanser yttrade sig: Akava ry, riksdagens biträdande justitieombudsman, Finlands näringsliv EK, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Ingenjörskörbundet IL rf, centralkriminalpolisen, Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT, justitiekanslern, Polisstyrelsen, Brottsförhållandenmyndigheten, inrikesministeriet, STTK rf, social- och hälsovårdsministeriet, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Företagarna i Finland rf, Åklagarmyndigheten, dataombudsmannens byrå, Utsökningsverket, Vasa universitet, finansministeriet och Skatteförvaltningen.

Remissinstanserna understödde propositionens mål att effektivisera informationsutbytet mellan myndigheterna. Ett effektivt informationsutbyte ansågs i flera remissvar vara centralt i synnerhet för inriktningen av myndigheternas tillsyn och bekämpningen av brott. I flera remissvar lyftes det dock fram behov av att precisera förslagen om informationsutbyte.

Remissvar om förslagen om förbättrande av fängelsesäkerheten (lagförslag 1)

I synnerhet justitiekanslern, riksdagens biträdande justitieombudsman, dataombudsmannens byrå och social- och hälsovårdsministeriet betonade i sina yttranden behovet av att vid den fortsatta beredningen av propositionen precisera förslagen om myndigheternas utlämnande av sekretessbelagda uppgifter och deras koppling till uppgifternas behovlighet eller nödvändighet (19 § i lagförslag 1) med beaktande av grundlagsutskottets etablerade utlåtaningspraxis.

Brottspåföljdsmyndigheten, Polisstyrelsen, inrikesministeriet och centralkriminalpolisen ansåg att även förslaget om Brottspåföljdsmyndighetens möjlighet att begära utlåtande av centralkriminalpolisen (16 a § i lagförslag 1) behöver preciseras. I synnerhet specialmotiveringen bör kompletteras i fråga om vilka personuppgifter som kan behandlas för att ge ett utlåtande. Också en eventuell begränsning av partsoffentligheten i fråga om utlåtandet bör preciseras ytterligare. Både centralkriminalpolisen och Polisstyrelsen påpekade också att uppgifterna i penningtvättsregistret inte är tillgängliga i detta sammanhang. Dessutom lyfte Polisstyrelsen och centralkriminalpolisen fram förslagets resurskonsekvenser för centralkriminalpolisen och avsaknaden av det informationssystem som behövs för att ge utlåtanden.

I fråga om Brottspåföljdsmyndighetens rätt att få social- och hälsovårdsuppgifter (lag 16 § i lagförslag 1) fästes i remissvaren särskild vikt vid att den gällande paragraftexten inte har korrigerats så att den motsvarar den nuvarande situationen när social- och hälsovårdsuppgifterna har överförts från kommunerna till välfärdsområdena.

Remissvar om förslagen om effektivisering av bekämpningen av arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel (lagförslag 2, 3 och 4)

Flera remissinstanser ansåg det bra att man kan lämna ut uppgifter för att effektivisera bekämpningen av arbetsrelaterat utnyttjande och på så sätt bekämpa utnyttjande och också förbättra ställningen för hederliga arbetsgivare på marknaden.

Man ansåg att förslaget om ändring av utsökningsbalken så att uppgifter får lämnas ut på eget initiativ till förundersökningsmyndigheterna med anledning av brottsmisstankar (72 § i lagförslag 2) behöver preciseras vid den fortsatta beredningen så att där fortfarande i enlighet med den gällande bestämmelsen hänvisas till 70 § 1 mom. 1 punkten i utsökningsbalken.

Den föreslagna möjligheten för utmätningsmannen att lämna ut s.k. iakttagelseuppgifter till arbetarskyddsmyndigheten understöddes inte i remissvaren. Utsökningsverket ansåg att det skulle vara svårt eller rentav omöjligt att tillämpa förslaget i praktiken. Arbetarskyddsmyndigheten ansåg för sin del att förslaget behövs, men ansåg att de uppgifter som ska lämnas ut enligt förslaget har avgränsats så att de är för begränsade med tanke på arbetarskyddsmyndighetens tillsynsuppgifter.

När det gäller förslaget om Skatteförvaltningens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ (18 § i lagförslag 3) påpekade justitiekanslern, riksdagens biträdande justitieombudsman, social- och hälsovårdsministeriet och dataombudsmannens byrå att förslaget inte är förenligt med grundlagsutskottets utlåtandepaxis. Också några andra remissinstanser stödde dessa iakttagelser. Justitiekanslern konstaterade i sitt yttrande att det i propositionen bör ges en öppen och också juridiskt särskilt omfattande motivering till varför man har utmanat grundlagsutskottets vedertagna tolkningspaxis, inklusive en bedömning av motsvarande europeisk tolkningspaxis.

Skatteförvaltningen och finansministeriet fäste uppmärksamhet vid förslaget om arbetarskyddsmyndighetens rätt att få en datamängd av Skatteförvaltningen (4 c § i lagförslag 4) och ansåg att förslaget under den fortsatta beredningen behöver omarbetas så att den avgränsning av datamängden som arbetarskyddsmyndigheten ska göra förtydligas.

Övriga anmärkningar om propositionen

Finansministeriet fäste dessutom vikt vid propositionens eventuella konsekvenser för myndigheternas informationshantering. I propositionen ska det därför bedömas vilken betydelse de bestämmelser som föreslås i propositionen har för de rättigheter att lämna ut eller få uppgifter som beskrivs i informationshanteringsmodellerna för de berörda informationshanteringsenheterna.

Beaktande av remissvaren vid den fortsatta beredningen av propositionen

På grund av remissvaren har förslagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten preciserats och kompletterats. När det gäller behandlingen av uppgifter om arbetsgivare har specialmotiveringen kompletterats med avseende på när det är fråga om behandling i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen (4, 7 och 8 §) och när personuppgifter som gäller arbetsgivaren kan behandlas på grund av brottsbekämpningsskäl (16 a §).

Till följd av remissvaren har det i propositionen införts tekniska korrigeringar till 16 § 2 mom. i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten.

Förslaget om Brottspåföljdsmyndighetens möjlighet att begära utlåtande av centralkriminalpolisen har kompletterats så att utlåtande kan begäras om arbetsgivaren och dessutom om en annan verksamhetsplats. Vid den fortsatta beredningen har det bedömts att tillägget ändå inte ökar det uppskattade antalet begäranden om utlåtande.

Dessutom har de resurskonsekvenser som förslaget medför för centralkriminalpolisen kompletterats och preciserats.

Både Polisstyrelsen och centralkriminalpolisen lyfte i sina utlåtanden fram att utöver möjligheten att begära ett utlåtande av centralkriminalpolisen bör man vid den fortsatta beredningen bedöma möjligheten att få uppgifter om arbetsgivaren också av Enheten för utredning av grå ekonomi. Frågan har bedömts under den egentliga beredningen av propositionen. Försummelser av lagstadgade skyldigheter kan också ha samband med allvarlig och organiserad brottslighet, och kan därmed vara relevant information för Brottspåföljdsmyndigheten. Vid beredningen ansågs det dock att en fullgöranderapport i sig inte är särskilt nyttig med tanke på Brottspåföljdsmyndighetens bedömning, utan den kan sannolikt endast komplettera den information som fås av centralkriminalpolisen och därmed t.ex. inte minska antalet begäranden om utlåtande till centralkriminalpolisen.

Brottspåföljdsmyndighetens möjlighet att till polisen lämna ut uppgifter som gäller allvarlig och organiserad brottslighet (19 § i lagförslag 1) har preciserats så att bestämmelsen är formulerad på det sätt som krävs enligt grundlagsutskottets vedertagna utlåtandep Praxis genom att utlämnandet av uppgifter är kopplat till huruvida de behövs för bekämpning av allvarlig och organiserad brottslighet och genom att förteckna de uppgifter som ska lämnas ut.

Till propositionen har fogats ett förslag till en ändring av 36 § 1 mom. i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten, enligt vilket den registrerades rätt att kontrollera sina uppgifter i en begäran om utlåtande eller ett utlåtande är begränsad.

Det förslag som gäller utsökningsbalkens 3 kap. 72 § 1 mom. (lagförslag 2) om utlämnande av uppgifter på eget initiativ med anledning av ett misstänkt brott har utifrån påpekandena i Utsökningsverkets och Åklagarmyndighetens yttranden korrigerats så att 1 mom. också i fortsättningen i enlighet med gällande lag gäller utlämnande av uppgifter till en i 70 § 1 mom. 1 punkten avsedd myndighet, *för ett ändamål som avses i den punkten*. Dessutom har paragrafen

omarbetats så att den bättre beaktar utlämnande av uppgifter i enlighet med vad som avses i 70 § 1 mom. 1 punkten också för åtalsprövning och domstolsbehandling, inte enbart med anledning av ett misstänkt brott till förundersökningsmyndigheterna.

Det propositionsutkast som var på remiss innehöll ett förslag till ett nytt 4 mom. i 3 kap. 72 § i utökningsbalken som gällde utlämnande av s.k. iakttagelseuppgifter till arbetarskyddsmyndigheten. Både Utsökningsverket och arbetarskyddsmyndigheten ansåg att förslaget om att lämna ut iakttagelseuppgifter skulle vara svårt att tillämpa i det praktiska myndighetsarbetet. Utmätningssmannens möjlighet att göra iakttagelser som gäller arbetarskyddsmyndighetens tillsynsuppgifter vid utökningsförfarandet samt att på eget initiativ lämna ut dessa iakttagelser till arbetarskyddsmyndigheten har vid den fortsatta beredningen granskats i samarbete med Utsökningsverket. Vid den fortsatta beredningen har man också bedömt möjligheten att koppla utmätningssmannens utlämnande av uppgifter på eget initiativ till nödvändigheten eller behövligheten av de uppgifter som ska lämnas ut, vilket eventuellt skulle kunna undanröja vissa av de konstaterade utmaningar som gällde propositionsutkastets förslag om utlämnande av iakttagelseuppgifter. I praktiken bedöms det dock vara mycket svårt för utmätningssmannen att identifiera vilka uppgifter arbetarskyddsmyndigheten behöver i sitt arbete. Dessutom har det bedömts att när utmätningssmannen skulle ha möjlighet att bedöma sådana uppgifter, skulle det sannolikt vara fråga om en situation som visar på en så tydlig försummelse att den i propositionen föreslagna bestämmelsen om möjligheten att på eget initiativ lämna ut uppgifter till förundersökningsmyndigheten om ett misstänkt brott med anknytning till arbetsrelaterat utnyttjande skulle bli tillämplig. Vid den fortsatta beredningen har det därför bedömts att en särskild bestämmelse om möjligheten att på eget initiativ lämna ut uppgifter också till arbetarskyddsmyndigheten i praktiken inte skulle tillämpas och därmed sakna betydelse.

Vid den fortsatta beredningen har förslaget om Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter (lagförslag 3) preciserats med beaktande av grundlagsutskottets etablerade utlåtandep Praxis. Propositionen har korrigerats så att förslaget om utlämnande av uppgifter på eget initiativ till arbetarskyddsmyndigheten för tillsynen över iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden, arbetsförhållandena och anlitandet av utländsk arbetskraft flyttas till en ny 16 punkt i 18 § 1 mom., och samtidigt kopplas utlämnandet till att uppgifterna ska vara nödvändiga. På motsvarande sätt föreskrivs det i den nya 17 punkten om de uppgifter som på eget initiativ kan lämnas ut till förundersökningsmyndigheterna. Av lagtekniska skäl tas dessutom 15 punkten med i förslaget så att punkten i slutet av den ändras till ett kommatecken.

Paragrafen om arbetarskyddsmyndighetens rätt att få datamängder (lagförslag 4) har vid den fortsatta beredningen tillsammans med social- och hälsovårdsministeriet, arbetarskyddsmyndigheten och Skatteförvaltningen omarbetats så att det av lagtexten tydligare framgår på vilka grunder datamängden ska avgränsas.

Dessutom har bedömningen av propositionens konsekvenser och specialmotiveringen kompletterats i enlighet med finansministeriets yttrande i fråga om konsekvenserna för informationshanteringen och i synnerhet sättet att lämna ut uppgifter.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten

4 §. Register i Brottspåföljdsmyndighetens informationssystem. Det föreslås att paragrafens 4 mom. kompletteras så att i brottspåföljdsregistret också kan ingå personuppgifter om arbetsgivaren till en fånge eller till en person som avtjänar samhällspåföljd. Med dessa avses i

synnerhet namn och kontaktuppgifter för arbetsgivarens kontaktperson. Om arbetsgivaren är en enskild näringsidkare är också arbetsgivarens firmanamn och FO-nummer personuppgifter som kan föras in i registret. På behandlingen av personuppgifter om ansvars- och kontaktpersoner i ett företag eller någon annan sammanslutning som är arbetsplats tillämpas som allmän lag den allmänna dataskyddsförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679) och dataskyddslagen (50/2018). De uppgifter om arbetsgivaren och arbetsgivarens kontaktperson som avses i paragrafen måste i princip behandlas för varje arbetsgivares del för att den behövliga kontakten ska vara möjlig. Detta avviker därmed från behandlingen av uppgifter om arbetsgivare i den föreslagna 16 a §.

7 §. Behandling av uppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av samhällspåföljder. Paragrafens 5 mom. preciseras så att uppgifterna också får innehålla uppgifter om arbetsgivaren och dess kontaktperson.

8 §. Behandling av uppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av fängelsestraff och verkställighet av häktning. Paragrafens 3 mom. preciseras på motsvarande sätt som 7 §. I uppgifterna får också ingå uppgifter om arbetsgivaren och dess kontaktperson.

16 §. Rätt att få uppgifter av andra myndigheter och uppgiftsskyldiga. Det föreslås att 1 mom. 6 punkten kompletteras så att den också omfattar uppgifter om dömda, fångar och häktade. Det är fråga om uppgifter om ärenden som gäller vistelse i landet och avlägsnande ur landet, verkställighet av beslut om avlägsnande ur landet samt om inreseförbud och dess längd som gäller personer som registrerats i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden. Uppgifterna behövs t.ex. för behandling av en internationell arresteringsorder eller ett internationellt överföringsärende. Enligt den gällande regleringen kan Brottspåföljdsmyndigheten t.ex. få uppgifter om ett beslut om avlägsnande ur landet i fråga om brottsmisstänkta, personer som avtjänar samhällspåföljd eller personer som har placerats i övervakad frihet på prov. Uppgifter behöver dock fås också när det är fråga om ärenden som gäller dömda, fångar eller häktade. Det kan vara möjligt att överföra ett fängelsestraff för att avtjänas i en fånges hemland i de fall där det har beslutats att personen ska avvisas eller utvisas till landet i fråga. Brottspåföljdsmyndighetens rätt att få uppgifter också om dömda, fångar och häktade innebär i praktiken att Brottspåföljdsmyndigheten i fortsättningen har möjlighet att få information t.ex. om att ett ärende som gäller uppehållstillstånd för en person är anhängigt, också i situationer där behandlingen av ett uppehållstillståndsärende ännu pågår när personen kommer till fängelset. Detta kan vara av betydelse särskilt i situationer där det är fråga om en asylsökande som är en ung person eller minderårig person och som är i fängelse. För Brottspåföljdsmyndigheten har det särskilt betydelse om det för en person görs en i utlänningslagen (301/2004) avsedd utredning för bestämning av ålder, och personens födelseår till följd av utredningen ändras under asylprocessen så att det också inverkar till exempel på om personen kan placeras på en avdelning för vuxna i fängelset. Därmed ska Brottspåföljdsmyndigheten i fortsättningen när den får kännedom om att ett ärende som gäller uppehållstillstånd för en person som befinner sig i fängelse inte är slutfört, begära uppgifterna tillräckligt ofta för att Brottspåföljdsmyndigheten ska kunna försäkra sig om att den i tillräckligt god tid får kännedom om beslutet som gäller uppehållstillstånd och om den utredning för bestämning av ålder som eventuellt ingår i beslutet.

I 2 mom. stryks ordet ”kommunala” med beaktande av att social- och hälsovårdstjänsterna har överförts från kommunerna till välfärdsområdena. Dessutom ändras det finska ordet ”terveysviranomaisilta” till uttrycket ”terveydenhuollon viranomaisilta”. Ändringarna är av teknisk natur.

Till 2 mom. 3 punkten fogas rätten att få uppgifter också om dömda och häktade. Som en teknisk ändring i den finska versionen ersätts ordet ”päihdehuollon” med ”päihdehoidon”. De i punkten avsedda uppgifterna om anlitande av tjänster inom socialvården och hälso- och sjukvården samt rehabiliteringstjänster, arbetserfarenhet, funktionsförmåga, rusmedelsproblem och anlitande av tjänster inom missbrukarvården, våld i nära relationer och intressebevakningsärenden har ansetts vara nödvändiga vid verkställighet av fängelsestraff eller samhällspåföljd samt vid beredning av frigivning. Även om planen för strafftiden kan preciseras efter det att verkställigheten av ett straff har inletts är det dock nödvändigt att personens behov av vård och rehabilitering och eventuella brist på funktionsförmåga kan beaktas så bra som möjligt redan innan verkställigheten inleds. Utöver att uppgifterna är nödvändiga för planeringen av personens vård och rehabilitering, kan den rehabilitering som personen behöver också ha betydelse för placeringen i fängelse. Genom förslaget ändras således inte sekretessen för de kunduppgifter inom social- och hälsovården som avses i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten i förhållande till gällande lagstiftning. Förslaget gäller endast sådana typer av uppgifter som Brottspåföljdsmyndigheten redan enligt gällande 2 mom. 3 punkten har rätt att få. Genom förslaget utvidgas eller ändras inte heller användningsändamålet för uppgifterna. Det är således fortfarande endast fråga om nödvändiga uppgifter och endast ändamål som anges i lag.

16 a §. *Rätt att begära utlåtande om ett företags eller en annan sammanslutnings lämplighet.* Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om Brottspåföljdsmyndighetens rätt att begära ett utlåtande av centralkriminalpolisen om företag eller andra sammanslutningar för att utreda om de är lämpliga som arbetsgivare för en fänge eller en person som avtjänar samhällspåföljd. Med utredning av en arbetsgivares lämplighet avses rätten att få ett utlåtande om huruvida ett företag som föreslås bli arbetsgivare eller annan verksamhetsplats har eventuella kopplingar till allvarlig och organiserad brottslighet. Utlåtandet behövs för att Brottspåföljdsmyndigheten ska kunna sköta de verkställighetsuppgifter som avses i fängelselagen (765/2005) och i lagen om verkställighet av samhällspåföljder (400/2015). I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om utlåtandeförfarandet för Brottspåföljdsmyndighetens skötsel av de ovannämnda uppgifterna. Avsikten är alltså inte att i paragrafen föreskriva om den egentliga bedömningen av lämpligheten hos en arbetsgivare till en fänge eller en person som avtjänar samhällspåföljd. Bestämmelsen behövs för att Brottspåföljdsmyndigheten på ett tillräckligt sätt ska kunna försäkra sig om att den anvisade arbetsplatsen eller verksamhetsplatsen är lämplig för verkställigheten av straffet och för målen med det, t.ex. när det gäller att stödja ett liv utan kriminalitet. En fånges arbete på en civil arbetsplats kan också ha en inverkan på upprätthållandet av fängelsesäkerheten, t.ex. kan personer med kopplingar till organiserad brottslighet försöka påverka personer som befinner sig utanför fängelset.

Arbetsgivarens lämplighet kan utredas när företaget eller sammanslutningen i fråga har föreslagits bli en fånges arbetsgivare på en civil arbetsplats, arbetsgivare eller någon annan verksamhetsplats under övervakad frihet på prov. Den som avtjänar en brottspåföljd kan själv skaffa sig ett arbete, t.ex. genom yrkesstudier, och då är det viktigt att Brottspåföljdsmyndigheten vid behov kan utreda arbetsgivarens lämplighet redan innan arbetet inleds.

Möjligheten att begära utlåtande gäller utredning av om ett företag som föreslås bli arbetsgivare eller annan verksamhetsplats har eventuella kopplingar till allvarlig och organiserad brottslighet. Det föreslås att utlåtandet ska ges av centralkriminalpolisen, som samlar in information om organiserad brottslighet och om personer som har kopplingar till allvarlig och organiserad brottslighet. Brottspåföljdsmyndigheten är dock inte skyldig att utreda lämpligheten och begära ett utlåtande, utan den kan från fall till fall överväga om det behövs en utredning. Det vara onödigt att begära ett utlåtande t.ex. om arbetsgivare eller andra verksamhetsplatser som redan tidigare har fungerat som sådana.

Rätten att begära utlåtande är begränsad till det företag eller den sammanslutning som föreslås bli arbetsgivare eller annan verksamhetsplats. Med tanke på Brottspåföljdsmyndighetens verkställighetsuppgifter är det viktigaste att myndigheten får information om det företag eller den sammanslutning som anges i begäran om utlåtande, inte t.ex. om enskilda ansvarspersoner, eftersom det t.ex. med tanke på stödjandet av ett liv utan kriminalitet inte är relevant vem på arbetsplatsen eller verksamhetsplatsen som har kopplingar till allvarlig och organiserad brottslighet. Det är motiverat att begränsa utlåtandet till endast arbetsgivaren också för att begränsa det resursbehov som begärandena om utlåtande orsakar vid centralkriminalpolisen till det väsentliga. När Brottspåföljdsmyndigheten ber om ett utlåtande ska den specificera vilket företag eller vilken sammanslutning utlåtandet gäller, t.ex. med FO-nummer och firmanamn. Begäran om utlåtande och utlåtandet kan innehålla personuppgifter, om de ingår i företagets eller sammanslutningens firmanamn eller FO-nummer, t.ex. när det är fråga om en enskild näringsidkare. Om personuppgifter behandlas i det syfte som anges i den föreslagna 16 a §, tillämpas lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018), nedan *dataskyddslagen avseende brottmål*.

Centralkriminalpolisens rätt att behandla personuppgifter för behandling av en begäran om utlåtande och för att ge ett utlåtande hör till tillämpningsområdet för dataskyddslagen avseende brottmål, som kompletteras av bl.a. lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019). Brottspåföljdsmyndighetens begäran om utlåtande och det utlåtande som ges med anledning av det är begränsade till att gälla endast arbetsgivaren eller en annan verksamhetsplats. I praktiken är det dock fråga om organisationens kopplingar till allvarlig och organiserad brottslighet, och det är fråga om enskilda personer och deras eventuella kopplingar, och när centralkriminalpolisen behandlar en begäran om utlåtande och ger ett utlåtande måste den behandla uppgifter om enskilda personer. I praktiken är det fråga om personuppgifter som avses i 5–8 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Avsikten är att den behandling av personuppgifter som sker i samband med behandlingen av en begäran om utlåtande utöver på den nu föreslagna bestämmelsen ska grunda sig på bestämmelserna om behandling av personuppgifter i de ovannämnda författningarna och på utnyttjande av personuppgifter som finns hos centralkriminalpolisen. Det utlåtande som ges ska inte innehålla några personuppgifter.

Centralkriminalpolisen ger i form av ett utlåtande sin uppfattning om huruvida centralkriminalpolisen hos arbetsgivaren i fråga har upptäckt eventuella kopplingar till allvarlig och organiserad brottslighet. Centralkriminalpolisen kan också låta bli att uttala sig i ärendet. Det kan vara motiverat t.ex. när centralkriminalpolisen får en begäran om utlåtande och måste överväga vilka uppgifter som kan lämnas ut och om utlämnandet av uppgifterna eventuellt kan äventyra polisens verksamhet. Brottspåföljdsmyndigheten kan använda ett utlåtande som den har begärt av centralkriminalpolisen för att avgöra ett ärende som gäller en arbetsplats för en fänge eller en person som avtjänar samhällspåföljd. Utlåtandet är dock inte bindande för

Brottspåföljdsmyndigheten, utan bedömningen av arbetsgivarens lämplighet ska grunda sig på Brottspåföljdsmyndighetens helhetsbedömning av ärendet.

På det utlåtande som Brottspåföljdsmyndigheten får av centralkriminalpolisen tillämpas offentlighetslagen. Utlåtandet är sekretessbelagt med stöd av 24 § 1 mom. 4 punkten i offentlighetslagen. Sekretessbelagda enligt punkten är register som förs av polisen eller någon annan förundersökningsmyndighet för förebyggande eller utredning av brott och rapporter för att förebygga brott.

Dessutom föreskrivs det i 11 § i offentlighetslagen om partsoffentlighet och om begränsning av den enligt vilken utlåtandets partsoffentlighet kan begränsas, om utlämnandet av uppgifter om det strider mot ett synnerligen viktigt allmänt eller enskilt intresse. I fråga om Brottspåföljdsmyndighetens registeruppgifter föreslås det dessutom att det till 36 § 1 mom. läggs till att den registrerade inte har rätt till insyn i sina egna uppgifter som gäller utlåtandeförfarandet.

På begäran om utlåtande och på lämnande av utlåtanden tillämpas informationshanteringslagen som allmän lag. I 22 § 1 mom. i informationshanteringslagen föreskrivs det om på vilka villkor en myndighet får lämna ut uppgifter med hjälp av ett tekniskt gränssnitt. En förutsättning för att ett tekniskt gränssnitt ska kunna användas är att utlämnandet av uppgifter är regelbundet återkommande och att de uppgifter som lämnas ut är standardiserade. Det kan också bli aktuellt att öppna en i 23 § avsedd elektronisk förbindelse till en annan myndighet.

19 §. Utlämnande av uppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål. Till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. i vilket det som ett komplement till 1 mom. föreskrivs mer detaljerat om de uppgifter som lämnas ut till polisen när det är fråga om uppgifter som lämnas ut för bekämpning av allvarlig och organiserad brottslighet. I det gällande 1 mom. föreskrivs det om Brottspåföljdsmyndighetens rätt att lämna ut uppgifter både på begäran och på eget initiativ till den del det är nödvändigt för skötseln av myndighetens lagstadgade uppgifter. Detta 1 mom. omfattar uppgifter som lämnas ut till flera olika myndigheter, och den i momentet föreskrivna förutsättningen för utlämnande är att myndigheten har bedömt att utlämnandet är nödvändigt. När uppgifter lämnas ut på begäran av en annan myndighet är utgångspunkten att den myndighet som begär uppgifterna ska bedöma grunderna för och betydelsen av utlämnandet med tanke på skötseln av sin uppgift enligt lag, så att den myndighet som lämnar ut uppgifterna kan bedöma om utlämnandet är lagenligt. Vid utlämnande av uppgifter på eget initiativ måste den myndighet som lämnar ut uppgifterna, till skillnad från vid utlämnande på begäran, bedöma grunderna för och betydelsen av utlämnandet av uppgifterna också med avseende på den mottagande myndighetens arbetsuppgifter. I fråga om uppgifter som lämnas ut på eget initiativ måste Brottspåföljdsmyndigheten därför i de situationer som avses i 1 mom. bedöma om uppgifterna är nödvändiga med tanke på den andra myndighetens arbetsuppgifter. Den föreslagna preciseringen i fråga om uppgifter som på eget initiativ får lämnas ut till polisen behövs därför att Brottspåföljdsmyndigheten inom ramen för skötseln av sin egen uppgift inte har möjlighet att på ett heltäckande sätt bedöma t.ex. vilka uppgifter som redan finns hos polisen, och vilka uppgifter som är nödvändiga ur polisens synvinkel.

Enligt det föreslagna 2 mom. får Brottspåföljdsmyndigheten på begäran och även på eget initiativ lämna ut uppgifter till polisen om uppgifterna behövs för bekämpning av allvarlig och organiserad brottslighet. En förutsättning för att få lämna ut uppgifter om en fånges kopplingar till allvarlig och organiserad brottslighet är att uppgifterna behövs för polisens arbetsuppgifter. De uppgifter som lämnas ut är begränsade till att gälla en fånges kopplingar till allvarlig och organiserad brottslighet. Om uppgifter som gäller bekämpning och förhindrande av allvarlig

och organiserad brottslighet lämnas ut på basis av polisens begäran, ska polisen i sin begäran bedöma om de uppgifter som begärts behövs för dess arbetsuppgifter. När Brottspåföljdsmyndigheten lämnar ut uppgifter på eget initiativ, ska den bedöma om uppgifterna och därmed också utlämnandet av dem är behövligt också för polisens del. Kravet på att uppgifterna ska behövas för att få lämnas ut är mindre strikt än det krav på nödvändighet som anges i 1 mom. De uppgifter som lämnas ut ska dock vara exakt avgränsade, medan det i 1 mom. inte ges någon förteckning över uppgifternas innehåll, utan det är kopplat till nödvändighet.

På sättet för utlämnande av uppgifter tillämpas informationshanteringslagen som allmän lag. I 22 § 1 mom. i informationshanteringslagen föreskrivs det om på vilka villkor en myndighet får lämna ut uppgifter med hjälp av ett tekniskt gränssnitt. En förutsättning för att ett tekniskt gränssnitt ska kunna användas är att utlämnandet av uppgifter är regelbundet återkommande och att de uppgifter som lämnas ut är standardiserade.

36 §. Inskränkningar i rätten till insyn. Det föreslås att inskränkningarna i rätten till insyn i 1 mom. också ska omfatta uppgifter i en begäran om utlåtande eller ett utlåtande som avses i 16 a §. I den gällande 36 § föreskrivs det om de särskilda inskränkningar i rätten till insyn som är nödvändiga i Brottspåföljdsmyndighetens verksamhet. Det är fråga om en bestämmelse som preciserar dataskyddslagen avseende brottmål. På centralkriminalpolisens utlåtande tillämpas offentlighetslagen. Med stöd av 24 § 1 mom. 4 punkten i den lagen är utlåtandet sekretessbelagt. Av begäran om utlåtande och av själva utlåtandet kan det dock framgå sådana uppgifter om allvarlig och organiserad brottslighet som kan äventyra fängelsesäkerheten eller personers säkerhet om de lämnas ut till den registrerade.

7.2 Utsökningsbalken

1 kap. 26 §. Registrets datainnehåll. Till 1 mom. 3 punkten fogas ett omnämnande av uppgifter från andra myndigheter. Syftet med tillägget är att förtydliga den gällande regleringen, enligt vilket det i utsökningsregistret som specialuppgifter får samlas in och föras in av parterna eller utomstående erhållna och av utsökningsmyndigheterna på annat sätt inhämtade uppgifter i utsökningsärendet. Utsökningsmyndigheten kan på det sätt som närmare föreskrivs i utsökningsbalkens 3 kap. 48–68 § av parterna i utsökningen, av utomstående och av andra myndigheter inhämta uppgifter i utsökningsärendet, och dessa uppgifter behandlas i utsökningsregistret som specialuppgifter i utsökningsärendet. Uppgifter som inhämtats hos andra myndigheter inom ramen för rätten att få uppgifter, såsom beskattningsuppgifter och uppgifter om egendom som registrerats i myndigheternas register, är en etablerad del av denna informationsinhämtning och informationsbehandling. Dessutom är syftet med ändringen att göra det möjligt att i utsökningsregistret föra in och behandla uppgifter som andra myndigheter på eget initiativ har lämnat ut. Exempelvis i det lagstiftningsprojekt om polisens informationsutbyte som pågår vid inrikesministeriet ([SM046:00/2023](#)) är målet att förbättra polisens möjligheter att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till olika myndigheter och att säkerställa att bestämmelserna om nationellt informationsutbyte med polisen stöder myndighetssamarbetet. Dessutom är syftet med projektet att det i regleringen av Gränsbevakningsväsendet, Tullen och Migrationsverket ska föreslås behövliga ändringar som också stöder de nämnda målen med avseende på Gränsbevakningsväsendets, Tullens och Migrationsverkets verksamhet. I utsökningsregistret ska det även i fortsättningen endast föras in uppgifter som behövs för behandlingen av pågående utsökningsärenden, och ändringarna påverkar således inte nuläget. Om en uppgift som en annan myndighet på eget initiativ har lämnat ut inte har samband med ett pågående utsökningsärende, ska utsökningsmyndigheten utplåna den mottagna uppgiften och den ska inte föras in i utsökningsregistret.

3 kap. 72 §. Utlämnande av uppgifter på eget initiativ. Paragrafens 1 mom. förtydligas och till momentet fogas dessutom en ny 4 punkt, enligt vilken uppgifter kan lämnas ut på eget initiativ också när det är fråga om diskriminering i arbetslivet, ocker i arbetslivet, grovt ocker i arbetslivet, ocker eller människohandel.

För att förtydliga och förenhetliga bestämmelserna i den finska versionen används i 1 mom. i fortsättningen ordet "antaa" i stället för "luovuttaa", på motsvarande sätt som i de gällande 2 och 3 mom. Enligt tidigare förarbeten ([RP 216/2001 rd](#)) till paragrafen om utmätningssmannens utlämnande av uppgifter på eget initiativ är det *bara frågan om en misstanke om brott, och då kan man inte av utmätningssmannen förutsätta någon grundlig straffrättslig bedömning av brottets sannolikhet, rekvisitens grovhetsgrad eller delaktighetsfrågan. Det kan inte heller i allmänhet anses vara ett fel av utmätningssmannen om personen i fråga slutligen åtalas eller döms för en gärning som inte underlyder allmänt åtal.* Genom den nu föreslagna ändringen förtydligas paragrafexten till den del att de uppgifter som lämnas ut ska vara nödvändiga för att myndigheten i fråga ska få kännedom om det aktuella ärendet. Den föreslagna ändringen motsvarar bättre också det som konstaterades i de tidigare förarbetena, att det inte kan krävas en straffrättslig bedömning av utmätningssmannen i ärendet. Uppgifter får lämnas ut till en myndighet som avses i 70 § 1 mom. 1 punkten i samma kapitel för de ändamål som nämns där. De myndigheter som avses i den punkten är åklagar- och förundersökningsmyndigheterna, till vilka uppgifter kan lämnas ut för utredning, förundersökning, åtalsprövning och domstolsbehandling av brott samt för förebyggande av grova brott och till skyddspoliserna för förebyggande av brott som hotar stats- och samhällsordningen eller statens säkerhet.

Till 1 mom. fogas en ny 4 punkt enligt vilken utmätningssmannen på eget initiativ får lämna ut uppgifter också när det misstänks att de har samband med diskriminering i arbetslivet, ocker i arbetslivet, grovt ocker i arbetslivet, ocker eller människohandel. Den nya punkten behövs eftersom dessa brott inte ingår i den gällande regleringen. Det är fråga om brott som har samband med arbetsrelaterat utnyttjande. Människohandel ingår redan i den nuvarande 4 punkten, som i och med den nya 4 punkten blir 5 punkten och omfattar misstankar om grova brott. Människohandel behöver dock också nämnas i den nya 4 punkten, eftersom arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel är ett brottsfenomen som vanligtvis är dold brottslighet, och brottsoffren inte själva anmäler brottet. Då accentueras också myndigheternas roll när det gäller att upptäcka brott. Utmätningssmannen kan alltså i fortsättningen lämna ut uppgifter på eget initiativ också om arbetsrelaterat utnyttjande till förundersöknings- och åklagarmyndigheterna för utredning, förundersökning, åtalsprövning och domstolsbehandling av brott.

7.3 Lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

18 §. Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter. Till 1 mom. fogas en ny 16 punkt, enligt vilken Skatteförvaltningen får lämna ut uppgifter till arbetarskyddsmyndigheten för tillsynen av iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden, arbetsförhållandena och anlitandet av utländsk arbetskraft. Dessutom fogas till momentet en ny 17 punkt enligt vilken Skatteförvaltningen på eget initiativ kan lämna ut uppgifter till förundersökningsmyndigheten som kan misstänkas gälla brott som har samband med arbetsrelaterat utnyttjande eller människohandel.

Enligt den nya 16 punkten kan Skatteförvaltningen på eget initiativ också lämna ut sådana uppgifter till arbetarskyddsmyndigheten som konstaterats i samband med skattekontroll för tillsynen av iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden, arbetsförhållandena och anlitandet av utländsk arbetskraft. I den föreslagna 16 punkten kompletteras den uppgift som arbetarskyddsmyndigheten enligt den gällande 4 punkten har i fråga om tillsynen över efterlevnaden av beställaransvarslagen så att den nya 16 punkten också omfattar

arbetarskyddsmyndighetens andra tillsynsuppgifter för vilka arbetarskyddsmyndigheten enligt 4 b § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen har rätt att få uppgifter av myndigheter och av andra som sköter offentliga uppdrag. Enligt förarbetena till 4 b § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet (RP 94/2021 rd) är det i arbetarskyddsmyndighetens tillsyn av arbetsförhållandena fråga om tillsyn av att t.ex. bestämmelserna om konstruktioners säkerhet och sundhet på arbetsplatsen och i arbetsmiljön samt bestämmelserna om säkerheten hos maskiner, arbetsredskap och andra anordningar efterlevs på arbetsplatserna samt t.ex. tillsyn över arbetets fysiska och psykiska belastningsfaktorer. Den föreslagna ändringen ändrar inte Skatteförvaltningens uppgifter eller innehållet i skattekontrollen, utan det är fråga om att Skatteförvaltningen ska ha möjlighet att på eget initiativ lämna ut uppgifter. I samband med skattekontrollen kan det göras iakttagelser om vilka det är motiverat att på eget initiativ lämna ut uppgifter till arbetarskyddsmyndigheten också för tillsynen av iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden, arbetsförhållandena och anlitandet av utländsk arbetskraft. I sitt eget arbete kan Skatteförvaltningen göra iakttagelser om t.ex. löneutbetalningar som avviker från genomsnittet i branschen, eller i samband med registrering av utländska personer kan det upptäckas personer som inte har rätt att arbeta. Det är t.ex. inte alltid klart vem som är arbetstagarnas verkliga arbetsgivare, vilka arbetsvillkoren är eller om arbetstagarna är anställda eller företagare. Samtidigt har medvetenheten om arbetsrelaterat utnyttjande, tvångsarbete, tvångsföretagande och människohandel ökat. Inom Skatteförvaltningen har det också i allt större utsträckning iakttagits hur lagliga strukturer och rutiner i affärsverksamheten används för att dölja utnyttjande. Vid t.ex. en skattegranskning kan det utöver svarta löner också göras iakttagelser om underavlönning eller om uppdragsförhållandets faktiska karaktär. Arbetarskyddsmyndigheten övervakar i huvudsak arbete som utförs i ett arbetsförhållande, men utöver det kan arbetarskyddsmyndigheten vid behov också bedöma om en person som uppgetts vara företagare i verkligheten har status som anställd. Ändringen gör det möjligt att på eget initiativ lämna ut uppgifter till arbetarskyddsmyndigheten. Dessutom kan Skatteförvaltningen i fortsättningen på eget initiativ också lämna ut uppgifter om iakttagelser som gäller efterlevnaden av arbetarskyddslagen, t.ex. om byggnadsanmälningar och skattnummer. Vid skattekontrollen kan Skatteförvaltningen upptäcka situationer där ett annat företag anmäls som arbetsgivare t.ex. vid ansökan om skattnummer. Rätten att på eget initiativ lämna ut uppgifter innebär dock inte någon skyldighet för Skatteförvaltningen att samla in eller tolka iakttagelser i större omfattning än för sitt eget arbete, t.ex. om iakttagande av minimivillkoren för anställningsförhållanden. Den datamängd som lämnas ut och dess användningsändamål har begränsats till att gälla skötseln av arbetarskyddsmyndighetens uppgifter enligt lag.

I 1 mom. föreslås en ny 17 punkt där det föreskrivs om Skatteförvaltningens rätt att trots sekretessskyldigheten på eget initiativ till förundersökningsmyndigheten lämna ut uppgifter som kan misstänkas gälla diskriminering i arbetslivet, ocker i arbetslivet, grovt ocker i arbetslivet, ocker eller människohandel. De uppgifter som lämnas ut ska vara nödvändiga för att myndigheten i fråga ska få kännedom om misstanken. Det är fråga om Skatteförvaltningens möjlighet att lämna ut uppgifter på eget initiativ, och ändringen syftar inte till att ändra Skatteförvaltningens arbetsuppgifter eller innehållet i skattekontrollen. Skatteförvaltningen kan alltså på eget initiativ lämna ut uppgifter till förundersökningsmyndigheten när den upptäcker verksamhet som tyder på brotten i fråga, t.ex. löner eller utbetalningar som tyder på utnyttjande av arbetstagare. Det krävs dock inte att Skatteförvaltningen gör någon mer detaljerad, straffrättslig bedömning för att lämna ut uppgifter, och det är alltså inte fråga om t.ex. en anmälan om brott. Det är förundersökningsmyndighetens uppgift att närmare bedöma om förundersökningströskeln eller brottsrekvisiten uppfylls. Utlämnandet av uppgifter på eget initiativ är alltså begränsat till att endast gälla misstankar om sådana brott som gäller arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel som uttryckligen räknas upp i punkten.

Bestämmelsen ger inte Skatteförvaltningen någon mer omfattande rätt att lämna ut uppgifter till förundersökningsmyndigheterna på eget initiativ.

På sättet för utlämnande av uppgifter tillämpas informationshanteringslagen som allmän lag. I 22 § 1 mom. i informationshanteringslagen föreskrivs det om på vilka villkor en myndighet får lämna ut uppgifter med hjälp av ett tekniskt gränssnitt. En förutsättning för att ett tekniskt gränssnitt ska kunna användas är att utlämnandet av uppgifter är regelbundet återkommande och att de uppgifter som lämnas ut är standardiserade.

7.4 Lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen

4 c §. Rätt att få datamängder av myndigheter och av andra som sköter offentliga uppdrag.

I paragrafen föreskrivs det om arbetarskyddsmyndighetens rätt att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter få vissa datamängder från Skatteförvaltningen, Pensionsskyddscentralen och Olycksfallsförsäkringscentralen för att rikta tillsynen över efterlevnaden av beställaransvarslagen.

Det föreslås att paragrafen ändras i sin helhet så att arbetarskyddsmyndigheten ska ha rätt att få datamängder för tillsynen över efterlevnaden av beställaransvarslagen samt över iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden och anlitandet av utländsk arbetskraft.

I propositionen föreslås det att arbetarskyddsmyndighetens rätt att få en datamängd av Skatteförvaltningen för att rikta tillsynen över efterlevnaden av beställaransvarslagen ska utvidgas. Arbetarskyddsmyndighetens rätt att få datamängder av Pensionsskyddscentralen och Olycksfallsförsäkringscentralen för tillsynen över efterlevnaden av beställaransvarslagen förblir oförändrad.

I propositionen föreslås det dessutom att arbetarskyddsmyndighetens rätt att få datamängder för tillsynen över iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden och anlitandet av utländsk arbetskraft ska gälla datamängder som fås av Skatteförvaltningen.

Med stöd av den föreslagna paragrafen har arbetarskyddsmyndigheten rätt att för val av tillsynsobjekt få datamängder om vissa typer av enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet. Med enheter som ska registreras i företags- och organisationsdatasystemet avses i likhet med den gällande paragrafen enheter enligt 3 § i företags- och organisationsdatalagen. I den datamängd som lämnas ut ingår uppgifter om enheter som har försummat någon lagstadgad skyldighet vars fullgörande övervakas av en annan myndighet eller någon annan som sköter ett offentligt uppdrag, eller så finns det något i enheternas verksamhet som gör dem intressanta också med tanke på arbetarskyddsmyndighetens tillsyn. Huruvida en viss enhet som ingår i datamängden faktiskt har underlåtit att iaktta t.ex. något minimivillkor för anställningsförhållandena framgår i sinom tid vid en arbetarskyddsinspektion.

Enligt det inledande stycket i 1 mom. i den föreslagna paragrafen har arbetarskyddsmyndigheten rätt att, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter (av vissa myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag), få vissa datamängder för att rikta tillsynen över att beställaransvarslagen följs.

Arbetskyddsmyndighetens tillsyn över att beställaransvarslagen följs riktas mot beställaren. Beställarna ska på det sätt som föreskrivs i beställaransvarslagen säkerställa att företag som med dem ingår avtal om hyrd arbetskraft och underleverans fullgör sina lagstadgade förpliktelser som avtalsparter och arbetsgivare. Med stöd av 1 mom. 1–3 punkten i den föreslagna paragrafen ska arbetskyddsmyndigheten få uppgifter om vissa typer av enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet. Dessa enheter är potentiella avtalsparter till beställarna. Efter att ha fått kännedom om enheterna kan arbetskyddsmyndigheten genom andra åtgärder särskilt utreda vilka som eventuellt har beställt hyrd arbetskraft eller underleverans av dessa enheter. Efter att beställarna har utretts riktas tillsynen mot dem. Det är också möjligt att en del av enheterna själva fungerar som beställare.

Enligt 1 mom. 1 punkten i den föreslagna paragrafen har arbetskyddsmyndigheten rätt att från Skatteförvaltningen få specificerande uppgifter och andra uppgifter som är nödvändiga för tillsynen av iakttagandet av lagen om beställaransvar vid anlitande av utomstående arbetskraft, om sådana enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet

- som inte har ett betalningsarrangemang för skatteskuld som Skatteförvaltningen vidtagit (*1 punkten underpunkt a*),
- som har försummat sina skyldigheter enligt skattelagstiftningen i fråga om betalning av lön eller någon annan prestation, (*1 punkten underpunkt b*), eller
- vars uppgifter om omsättning och verksamhet avviker från motsvarande enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet och är verksamma inom samma bransch (*1 punkten underpunkt c*).

Enligt 1 mom. 1 punkten i den gällande paragrafen har arbetskyddsmyndigheten rätt att från Skatteförvaltningen få specificerande uppgifter om samt uppgifter om beloppet av skatteskuld för enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet och i fråga om vilka Skatteförvaltningen inte har vidtagit betalningsarrangemang. Med stöd av 1 mom. 1 punkten i den föreslagna paragrafen får arbetskyddsmyndigheten i fortsättningen också denna datamängd, dvs. rättsläget förblir till denna del oförändrat. (Se motiveringen till datamängden i fråga, RP 114/2016 rd s. 33.)

Dessutom föreslås det att arbetskyddsmyndighetens rätt att få en datamängd av Skatteförvaltningen för att rikta tillsynen av iakttagandet av beställaransvarslagen ska utvidgas. Med stöd av 1 mom. 1 punkten i den föreslagna paragrafen får arbetskyddsmyndigheten begära uppgifter från Skatteförvaltningen också om enheter som har försummat sina skyldigheter enligt skattelagstiftningen i fråga om betalning av lön eller någon annan prestation. I dessa fall är det i regel fråga om bristande deklaration i samband med löneutbetalning, betalning av s.k. svart lön och underlåtenhet att redovisa arbetstagarnas skatter i samband med löneutbetalningen. Det är fråga om brister som Skatteförvaltningen har konstaterat vid skattekontrollen och på grund av vilka Skatteförvaltningen har kunnat verkställa beskattning enligt uppskattning. (Med svart lön avses i vanligen betalning av lön och/eller andra prestationer och förmåner som betraktas som lön utan att alls eller endast delvis deklarera dem till myndigheterna och utan att fullgöra arbetsgivarens skyldigheter i samband med löneutbetalningen.) Arbetskyddsmyndigheten kan också begära uppgifter om enheter som har försummat de skyldigheter enligt skattelagstiftningen som gäller betalning av ”någon annan prestation”. Det kan i synnerhet vara fråga om brister i deklaration och betalning av mervärdesskatt. Skatteförvaltningen kan ha beskattat mervärdesskatten enligt uppskattning. Vid tillsynen över efterlevnaden av beställaransvarslagen kan brister i momsdeklarationer och momsbetalningar vara ett tecken på hur och på vilken nivå en enhet sköter sina lagstadgade skyldigheter.

Med stöd av 1 mom. 1 punkten i den föreslagna paragrafen får arbetarskyddsmyndigheten begära uppgifter från Skatteförvaltningen också om enheter vars uppgifter om omsättning och verksamhet avviker från motsvarande enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet och är verksamma inom samma bransch. Exempelvis uppgifter om en enhets omsättning och kostnadsstruktur, i synnerhet om löneutbetalningar och köp av tjänster, kan i vissa fall synliggöra enheter som klart avviker från andra motsvarande enheter inom branschen. Det kan också finnas en tydlig skillnad mellan t.ex. uppgifter om företagsverksamhetens omfattning eller ekonomiska ställning och antalet arbetstagare vid enheterna som gör att de avviker från liknande enheter inom samma bransch. Med sådana informationssökningar är det möjligt att upptäcka enheter som t.ex. betalat ut svart lön eller enheter som betalat ut för lite lön. Ibland kan också enheter som anlitar t.ex. underleverantörer eller andra avtalspartner i stället för avlönad arbetskraft avvika från varandra, även om det inom branschen i regel anlitas i huvudsak avlönad arbetskraft. I dessa fall behöver informationssökningen inte gälla uppgifter från Skatteförvaltningens skattekontroll, utan det är möjligt att göra mer allmänna sökningar i de beskattningsuppgifter som finns hos Skatteförvaltningen. Genom sådana informationssökningar kan man också hitta andra enheter än de som redan har valts till föremål för skattekontroll. Det bör dock noteras att avvikelserna också kan vara helt motiverade och bero på enhetens verksamhet, men i det skede då arbetarskyddstillsynen riktas räcker det med enbart information om att avvikelser förekommer.

Enligt den föreslagna 1 mom. 2 punkten har arbetarskyddsmyndigheten rätt att från Pensionsskyddscentralen få specificerande uppgifter om enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet och i fråga om vilka Pensionsskyddscentralen vid tillsynen har konstaterat att pensionsförsäkringsskyldigheten helt har försummats. Arbetarskyddsmyndigheten har denna rätt också enligt 1 mom. 2 punkten i den gällande paragrafen, dvs. rättsläget förblir till denna del oförändrat. (Se motiveringen till datamängden i fråga, RP 114/2016 rd s. 32-.)

Enligt den föreslagna 1 mom. 3 punkten har arbetarskyddsmyndigheten rätt att från Olycksfallsförsäkringscentralen få specificerande uppgifter om enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet och i fråga om vilka Olycksfallsförsäkringscentralen vid tillsynen har konstaterat att olycksfallsförsäkringsskyldigheten helt har försummats. Arbetarskyddsmyndigheten har denna rätt också enligt 1 mom. 3 punkten i den gällande paragrafen, dvs. rättsläget förblir till denna del oförändrat. (Se motiveringen till datamängden i fråga, RP 114/2016 rd s. 32-.)

Enligt 2 mom. i den föreslagna paragrafen har Arbetarskyddsmyndigheten dessutom trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att från Skatteförvaltningen få specificerande uppgifter och andra uppgifter som är nödvändiga för riktandet av tillsynen av iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden och anlitandet av utländsk arbetskraft om sådana enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet

- som har försummat sina skyldigheter enligt skattelagstiftningen i fråga om betalning av lön eller någon annan prestation (1 punkten), eller
- vars uppgifter om omsättning och verksamhet avviker från motsvarande enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet och är verksamma inom samma bransch (2 punkten).

Arbetarskyddsmyndighetens tillsyn över iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden och anlitandet av utländsk arbetskraft gäller arbetsgivaren. (I tillsynen över anlitandet av utländsk arbetskraft övervakas också att vissa andra aktörer har iakttagit de

skyldigheter som gäller dem, t.ex. 82 § i utlänningslagen (301/2004)). Med stöd av 2 mom. i den föreslagna paragrafen ska arbetarskyddsmyndigheten få uppgifter om vissa typer av enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet. Efter att ha fått uppgifter om enheterna kan arbetarskyddsmyndigheten vid behov därtill separat utreda om en viss enhet har ställning som arbetsgivare eller inte och rikta tillsynen mot arbetsgivarna.

Med stöd av 2 mom. i den föreslagna paragrafen får arbetarskyddsmyndigheten begära uppgifter från Skatteförvaltningen om motsvarande enheter som de som anges i 1 mom. 1 punkten underpunkt b och c i den föreslagna paragrafen. Tillsynen över iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden och anlitandet av utländsk arbetskraft kan i stor utsträckning riktas med hjälp av samma typer av datamängder som för tillsynen över efterlevnaden av beställaransvarslagen. Motiveringen till det föreslagna 2 mom. motsvarar således till denna del i stor utsträckning motiveringen till 1 punkten underpunkt b och c. Tillsynsuppgifternas innehåll är dock olika. Detta kan eventuellt påverka vilka mer exakta sökkriterier som väljs för varje begäran om uppgifter, t.ex. vilka försummelser eller avvikelser som är av intresse vid respektive tidpunkt. Arbetarskyddsmyndighetens tillsyn under en och samma inspektion omfattar ofta såväl iakttagandet av minimivillkoren för ett anställningsförhållande som anlitandet av utländsk arbetskraft. Därför kan en datamängd som fås av Skatteförvaltningen med stöd av 2 mom. i den föreslagna paragrafen och som t.ex. gäller enheter som har försummat sina skyldigheter enligt skattelagstiftningen i fråga om betalning av lön eller någon annan prestation användas för tillsyn över såväl iakttagandet av minimivillkoren för ett anställningsförhållande som över anlitandet av utländsk arbetskraft. Avsikten är alltså att 2 mom. i den föreslagna paragrafen ska tolkas så att sådana begäranden om information och om datamängder som är väsentliga för de två tillsynsuppgifterna ska vara möjliga.

Med stöd av den föreslagna paragrafen har arbetarskyddsmyndigheten rätt att från Skatteförvaltningen, Pensionsskyddscentralen och Olycksfallsförsäkringscentralen få specificerande uppgifter om sådana enheter som ska registreras i företags- och organisationsdatasystemet, dvs. i praktiken namn och företags- och organisationsnummer.

Dessutom har arbetarskyddsmyndigheten med stöd av 1 mom. 1 punkten och 2 mom. i den föreslagna paragrafen rätt att från Skatteförvaltningen få andra uppgifter om enheter som är nödvändiga för tillsynen. De övriga uppgifter om enheter som är nödvändiga för att rikta tillsynen kan variera i viss mån beroende på vilken typ av tillsyn arbetarskyddsmyndigheten avser utföra med hjälp av datamängden, vilka slags enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet som arbetarskyddsmyndigheten är intresserad av vid respektive tidpunkt och vilka uppgifter som i praktiken är nödvändiga för tillsynen. I allmänhet räcker det med några uppgifter per enhet. Ytterligare information kan vid behov begäras i senare skeden av tillsynen med stöd av 4 b § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet.

Enligt 3 mom. i den föreslagna paragrafen kan andra uppgifter om enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet som är nödvändiga för att rikta tillsynen och som ingår i den datamängd som Skatteförvaltningen överlåtit också omfatta specificerande uppgifter om personer som enligt Skatteförvaltningens uppgifter eller iakttagelser äger enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet.

Även om de andra uppgifter som är nödvändiga för att rikta tillsynen och som Skatteförvaltningen lämnar ut om enheterna i någon mån kan variera, föreskrivs det i 3 mom. i den föreslagna paragrafen ändå om de viktigaste uppgifter som är nödvändiga för tillsynen. Momentet är en exemplifierande, icke-uttömmande förteckning.

I allmänhet tar arbetarskyddsmyndigheten reda på vilka ägarna är från andra informationskällor. Skatteförvaltningen kan dock få kännedom om att vissa enheter har andra verkliga ägare än de personer som officiellt är registrerade som ägare. Exempelvis kan personer med näringsförbud eller personer som vill dölja sitt ägande använda en bulvan. Arbetarskyddsmyndigheten bör rikta tillsynen i synnerhet mot företag som påvisar flera i den föreslagna paragrafen avsedda drag som är av intresse för arbetarskyddstillsynen.

Till andra uppgifter som är nödvändiga för tillsynen hör också uppgifter om det fysiska läget för den plats där arbetet vid enheten utförs, om Skatteförvaltningen känner till det. I många yrken kan arbetet utföras på flera platser.

Arbetarskyddsmyndigheten behöver i allmänhet inte mer omfattande information om enheternas verksamhet. Beroende på respektive begäran om uppgifter till Skatteförvaltningen och sökkriterierna kan dock andra uppgifter om enheter som ingår i den datamängd som Skatteförvaltningen lämnar ut och som är nödvändiga för tillsynen också omfatta t.ex. uppgifter med vilka arbetarskyddsmyndigheten gör andra begäranden om uppgifter till skatteförvaltningen. Om t.ex. en begäran om uppgifter gäller enheter som har försummat sina skyldigheter enligt skattelagstiftningen i fråga om betalning av lön och om Skatteförvaltningen dessutom har kännedom om att det finns en tydlig diskrepans i de uppgifter som beskriver omfattningen av företagsverksamheten och antalet arbetstagare vid vissa av dessa enheter, kan information om diskrepansen lämnas ut till arbetarskyddsmyndigheten som andra uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över enheten.

Enligt det föreslagna 4 mom. ska arbetarskyddsmyndigheten avgränsa datamängden i begäran om information i samarbete med Skatteförvaltningen, Pensionsskyddscentralen eller Olycksfallsförsäkringscentralen. Datamängden ska begränsas enligt den juridiska formen för de enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet, det geografiska området, tidsperioden och verksamhetsområdet. Den datamängd som Skatteförvaltningen lämnar ut ska också begränsas också enligt uppgifter om skatteskuld för en enhet som registreras i företags- och organisationsdatasystemet, uppgifter om försummelse av skyldigheter enligt skattelagstiftningen i anslutning till betalning av lön eller någon annan prestation eller uppgifter om omsättning och verksamhet.

Det föreslagna 4 mom. motsvarar i stor utsträckning 2 mom. i den gällande paragrafen. Datamängden ska fortfarande avgränsas i samarbete mellan arbetarskyddsmyndigheten och Skatteförvaltningen, Pensionsskyddscentralen eller Olycksfallsförsäkringscentralen. I 4 mom. i den föreslagna paragrafen beaktas dock det utvidgade nya innehållet i paragrafen för Skatteförvaltningens del.

När en i 1 mom. 1 punkten underpunkt c eller 2 mom. 2 punkten avsedd datamängd begärs från Skatteförvaltningen, ska arbetarskyddsmyndigheten för Skatteförvaltningen specificera vilka avvikande uppgifter om omsättningen och om enheternas verksamhet som Skatteförvaltningen ska använda vid sökningar i beskattningssuppgifter. Med andra ord ska arbetarskyddsmyndigheten ange med vilka avvikelseuppgifter Skatteförvaltningen ska avskilja vissa enheter från motsvarande enheter inom samma bransch. Exempelvis uppgifter om en enhets omsättning och kostnadsstruktur, i synnerhet om löneutbetalningar och köp av tjänster, kan i vissa fall synliggöra enheter som t.ex. i fråga om läge och storlek klart avviker från andra motsvarande enheter inom branschen. Arbetarskyddsmyndigheten och Skatteförvaltningen kan utnyttja bådas erfarenheter vid planeringen av begäranden om uppgifter.

Valet av de i 4 mom. i den föreslagna paragrafen avsedda av gränsningsgrunderna för begäran om uppgifter påverkas också i väsentlig grad av vilka typer av datamaterial som i synnerhet

Skatteförvaltningen har tillgång till för sina egna lagstadgade uppgifter, i vilka informationssystem uppgifterna behandlas vid Skatteförvaltningen och i vilken form uppgifter kan sökas och lämnas ut till arbetarskyddsmyndigheten. Med stöd av den föreslagna paragrafen ska till arbetarskyddsmyndigheten lämnas ut sådana datamängder som avses i paragrafen endast till den del det är möjligt att med hjälp av befintliga datamaterial och informationssystem skapa och lämna ut sådana datamängder utan en oskälig administrativ börda.

I praktiken kommer man vid planeringen av en begäran om uppgifter också överens om den maximala omfattningen av den datamängd som ska lämnas ut vid respektive tidpunkt och dimensionerar den utifrån och de resurser som behövs för tillsynen. I de flesta fall räcker det med en datamängd som omfattar några tiotals eller hundratals enheter. Vid planeringen av datamängden och behandlingen av de uppgifter som lämnas ut beaktas dessutom i vilken utsträckning datamängden innehåller sekretessbelagda uppgifter och om den innehåller personuppgifter. Vid behandlingen av personuppgifter följer arbetarskyddsmyndigheten den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen, inklusive den i artikel 5 i förordningen avsedda principen om uppgiftsminimering.

Denna rätt att få datamängder utnyttjas av arbetarskyddsmyndigheten i första hand när den har för avsikt att självständigt välja tillsynsobjekt. Dessutom kan arbetarskyddsmyndigheten vid behov utnyttja sin rätt också när den planerar gemensam tillsyn med Skatteförvaltningen. Vid planeringen av gemensam tillsyn ska Skatteförvaltningen och arbetarskyddsmyndigheten först ge varandra specificerande uppgifter om de tilltänkta tillsynsobjekten. Därefter kontrollerar de om det vid tillsynsobjekten finns gemensamma objekt som inspekteras av både Skatteförvaltningen och arbetarskyddsmyndigheten.

Enligt 5 mom. i den föreslagna paragrafen ska arbetarskyddsmyndigheten omedelbart utplåna de uppgifter som inte behövs för att rikta tillsynen. I 5 mom. används ordet ”förstöra” i stället för ”utplåna”, eftersom det också används i 21 § 2 punkten i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. Det föreslagna 5 mom. innebär inte någon ändring av rättsläget jämfört med 3 mom. i den gällande paragrafen.

8 Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2026.

9 Verkställighet och uppföljning

Justitieministeriet och Brottspåföljdsmyndigheten följer konsekvenserna av 16 a § i lagförslag 1 och i synnerhet antalet begäranden om utlåtande från Brottspåföljdsmyndigheten till centralkriminalpolisen. Med beaktande av det faktiska antalet utlåtanden och deras konsekvenser för resurserna bedöms vid behov möjligheterna att utveckla de nuvarande informationssystemen så att de stöder en smidig och effektiv behandling av utlåtanden.

10 Förhållande till andra propositioner

10.1 Samband med andra propositioner

De föreslagna ändringarna (72 § 1 mom. 4 punkten i lagförslag 2 och 18 § 1 mom. 17 punkten i lagförslag 3), där det hänvisas till brottsbeteckningar som gäller arbetsrelaterat utnyttjande, har samband med de ändringar i fråga om straffbarheten för arbetsrelaterat utnyttjande som föreslås i projektet för ändring av bestämmelserna om exploatering av arbetskraft ([OM093:00/2023](#)) genom att paragrafen om ockerliknande diskriminering i arbetslivet ersätts

med en paragraf om ocker i arbetslivet och grovt ocker i arbetslivet. Avsikten är att propositionen om ändring av bestämmelserna om arbetsrelaterat utnyttjande ska lämnas till riksdagen under vecka 11/2026.

I riksdagen behandlas regeringens proposition [RP 163/2025 rd](#). Förslagen ska vid behov sammanställas.

10.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen har inga konsekvenser för budgeten.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen är av betydelse för skyddet för privatlivet och för personuppgifter enligt grundlagens 10 §. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. De föreslagna bestämmelserna är av betydelse också med avseende på EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. I artikel 7 i stadgan tryggas skyddet för privatlivet och i artikel 8 tryggas vars och ens rätt till skydd för sina egna personuppgifter.

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till andra myndigheter

Grundlagsutskottet har vanligen bedömt bestämmelser om rätten att få och att lämna ut myndighetsuppgifter trots sekretess med avseende på skyddet för privatliv och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet har bl.a. fäst vikt vid vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten att få uppgifter är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter har enligt utskottet kunnat gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att ”uppgifterna är nödvändiga” för ett visst syfte (GrUU 17/2016 rd).

Grundlagsutskottets praxis har varit att lagstiftarens handlingsutrymme när det gäller att föreskriva om informationsutbyte mellan myndigheter dessutom begränsas av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i samma moment som skyddet för privatlivet (t.ex. GrUU 71/2014 rd, s. 2). Enligt grundlagsutskottet praxis måste lagstiftaren tillgodose denna rätt på ett sätt som är godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna överlag (GrUU 18/2012 rd, s. 2 och GrUU 71/2012 rd, s. 2).

Behovet av nationell speciallagstiftning om behandling av personuppgifter

Enligt grundlagsutskottet utgör dataskyddsförordningens detaljerade bestämmelser, som tolkas och tillämpas i enlighet med de rättigheter som garanteras i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, allmänt taget en tillräcklig rättslig grund även med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § i grundlagen. Skyddet för personuppgifter bör i första hand tillgodoses med stöd av EU:s allmänna dataskyddsförordning och den nationella allmänna lagstiftningen. Vi bör alltså förhålla oss restriktivt till att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger (se GrUU 14/2018 rd, s. 5, GrUU 52/2022 rd, punkt 4).

Grundlagsutskottet har ansett att dataskyddsdirektivet för brottsbekämpning till skillnad från den direkt tillämpliga dataskyddsförordningen inte innehåller några detaljerade bestämmelser som skulle utgöra en tillräcklig rättslig grund för skyddet av privatlivet och personuppgifter i 10 § i grundlagen (GrUU 14/2018 rd, s. 7 och även GrUU 26/2018 rd, s. 3).

Bestämmelser om de allmänna förutsättningarna och principerna för behandling av personuppgifter och om den registrerades rättigheter finns både i den allmänna dataskyddsförordningen och i dataskyddslagen avseende brottmål (GrUU 15/2018 rd och GrUU 26/2018 rd, s. 4), och därför har grundlagsutskottet ansett att det är väsentligt att tillämpningsområdet för de centrala principerna vid behandling av personuppgifter blir tillräckligt heltäckande (GrUU 60/2018 rd, s. 5).

Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det också med mer detaljerade bestämmelser (GrUU 14/2018 rd, s. 5). Därför bör bestämmelser om behandling av personuppgifter analyseras utifrån grundlagsutskottets praxis med fokus på exakta och heltäckande bestämmelser på lagnivå i en regleringskontext där det finns ett känsligt samband med de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 14/2018 rd, s. 6).

Förslagen om behandling av personuppgifter i brottspåföljdsärenden (lagförslag 1)

Behandlingen av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten hör till tillämpningsområdet för lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018), den s.k. dataskyddslagen avseende brottmål. Undantag från detta är personuppgifter om besökare, andra personer som håller kontakt med en fånge eller en häktad och personer som utråder ärenden. På dessa tillämpas Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), dataskyddsförordningen, samt dataskyddslagen (1050/2018).

I de ändringar som gäller 16 § och 19 § i lagförslag 1 är det fråga om reglering inom tillämpningsområdet för dataskyddslagen avseende brottmål. Om det på grund av den föreslagna 16 a § är nödvändigt att behandla personuppgifter, t.ex. i en situation där den som föreslås bli arbetsgivare eller annan verksamhetsplats är en enskild näringsidkare, är det också då fråga om reglering inom tillämpningsområdet för dataskyddslagen avseende brottmål. I fråga om de personuppgifter som avses i de föreslagna ändringarna i 4 §, 7 § och 8 § är det däremot fråga om reglering inom tillämpningsområdet för den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen.

Uppgifter om brottspåföljder anses i konstitutionellt hänseende vara känsliga personuppgifter. Känsliga personuppgifter omfattar också de särskilda kategorier av personuppgifter som det föreskrivs om i 11 § i dataskyddslagen avseende brottmål. Dessutom kan behandling av personuppgifter i samband med verkställighet av brottspåföljder och verkställighet av häktning också anses medföra en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter. Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att tillåtande av behandling av känsliga personuppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter som hör till privatlivet (GrUU 15/2018 rd, GrUU 37/2013 rd). På grund av det som sägs ovan är det motiverat att i detalj föreskriva om behandlingen av personuppgifter, vilket redan bedömdes vara ändamålsenligt när lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten stiftades. De nu föreslagna ändringarna uppfyller kraven på exakta och detaljerade bestämmelser.

Genom de föreslagna ändringarna i 16 § ändras inte nuläget i fråga om vilka uppgifter som får behandlas av Brottspåföljdsmyndigheten, för vilka ändamål personuppgifterna får användas och det föreslås inte heller några ändringar i fråga om lagringen av personuppgifter. Genom propositionen ändras inte heller datainnehållet i Brottspåföljdsmyndighetens register.

I den föreslagna 16 a § föreskrivs det om Brottspåföljdsmyndighetens möjlighet att av centralkriminalpolisen begära ett utlåtande om företags eller andra sammanslutningars eventuella kopplingar till allvarlig och organiserad brottslighet. Begäran om utlåtande och själva utlåtandet från centralkriminalpolisen kan innehålla personuppgifter endast i det fall att arbetsgivaren är en enskild näringsidkare, varvid de personuppgifter som lämnas ut är den enskilda näringsidkarens FO-nummer och firmanamn.

I det föreslagna 19 § 2 mom. preciseras den gällande bestämmelsen i 1 mom. I propositionen är de uppgifter som får lämnas ut begränsade till att endast gälla sådana uppgifter om en fånges kopplingar till allvarlig och organiserad brottslighet som finns hos Brottspåföljdsmyndigheten. Grundlagsutskottet har av hävd ansett att rätten att få och möjlighet att lämna ut uppgifter har kunnat gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna (GrUU 17/2016 rd). I den föreslagna bestämmelsen är ett villkor för utlämnande av uppgifter att uppgifterna behövs för att bekämpa allvarlig och organiserad brottslighet, och dessutom kan endast de uppgifter som räknas upp i paragrafen lämnas ut, dvs. uppgifter som gäller en fånges kopplingar till allvarlig och organiserad brottslighet. Det är således fråga om en i bestämmelsen avgränsad mängd uppgifter som finns hos Brottspåföljdsmyndigheten. Den föreslagna bestämmelsen är exakt och noggrant avgränsad, och i bestämmelsen är utlämnandet av uppgifter kopplat till behovet av uppgifter på det sätt som grundlagsutskottet har förutsatt i sin utlåtandep Praxis (GrUU 17/2016 rd).

I den föreslagna 36 § är det fråga om en inskränkning i den registrerades rätt till insyn som preciserar dataskyddslagen avseende brottmål. Det är motiverat att inskränka rätten till insyn på det sätt som Brottspåföljdsmyndighetens uppgifter förutsätter. Sådana begäranden om utlåtande eller utlåtanden som avses i den föreslagna 16 a § kan innehålla uppgifter som avser bekämpning av allvarlig och organiserad brottslighet i fråga om vilka det är motiverat att begränsa den registrerades rätt till insyn med tanke på såväl säkerheten i fängelserna som personers säkerhet. Begränsningen av rätten till insyn är noggrant avgränsad och exakt. Syftet med regleringen är samhälleligt godtagbart, dvs. att bekämpa allvarlig och organiserad brottslighet och upprätthålla säkerheten i fängelserna. Begränsningen kan därför anses vara proportionell.

De föreslagna ändringarna av 4 §, 7 § och 8 § gäller bestämmelser inom tillämpningsområdet för den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen, och de personuppgifter som avses i dessa förslag omfattar inte känsliga eller särskilda kategorier av personuppgifter.

Användningen av det nationella handlingsutrymmet har bedömts under rubriken Nationellt handlingsutrymme enligt den allmänna dataskyddsförordningen (4 §, 7 § och 8 § i lagförslag 1, samt lagförslag 2, 3 och 4).

Utlämnande av uppgifter på eget initiativ till arbetarskyddsmyndigheten (18 § 1 mom. 16 punkten i lagförslag 3) och till förundersökningsmyndigheten (72 § 1 mom. i lagförslag 2 och 18 § 1 mom. i lagförslag 3)

Förslagen om att lämna ut uppgifter på eget initiativ till arbetarskyddsmyndigheten handlar i sak också om att arbetarskyddsmyndighetens behov åsidosätter de intressen som ska skyddas genom sekretessen för uppgifter som lämnas ut. Med uppgifter som lämnas ut till arbetarskyddsmyndigheten avses i enlighet med förslaget uppgifter om en arbetsgivares, i regel

en juridisk persons, näringsverksamhet som hänför sig till arbetarskyddsmyndighetens lagstadgade tillsynsuppgifter. Bestämmelser om sekretess för uppgifter som innehas av en myndighet finns i offentlighetslagen. Bestämmelser om sekretess för uppgifter om privata företagshemligheter och privat näringsverksamhet finns i 24 § 1 mom. 20 punkten i offentlighetslagen. Grunden för sekretessen är alltså en enskild persons företagshemlighet och en näringsidkares ekonomiska intresse. I RP 49/2018 rd beskrivs också rättspraxis kring det i offentlighetslagen avsedda området för företagshemligheter. I förarbetena konstateras bl.a. att även den lön som bolagen betalat till en arbetstagare och andra uppgifter om villkoren i ett enskilt arbetsavtal var bolagens affärshemligheter. (HFD 8.1.2007 l. 5). Uppgifter om företagshemligheter är sekretessbelagda utan ytterligare villkor. Däremot är i samma punkt avsedda handlingar som innehåller uppgifter om omständigheter som har samband med privat näringsverksamhet sekretessbelagda, om utlämnandet av uppgifter skulle medföra ekonomisk skada för näringsidkaren.

Bestämmelser om beskattningsuppgifters offentlighet finns i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999). I förarbetena till lagen (RP 149/1999 rd) sägs det att huvudregeln för offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter är att beskattningsuppgifter som gäller den skattskyldiges ekonomiska ställning samt andra sådana beskattningshandlingar av vilka framgår uppgifter om en identifierbar skattskyldig ska hållas hemliga. Uppgifter om ekonomisk ställning kan t.ex. innehålla affärshemligheter.

I den föreslagna regleringen är det alltså i sak fråga om att arbetarskyddsmyndighetens befogenheter i de begränsade situationer som anges i förslagen – och de skyddsintressen som skyddas genom befogenheterna – i fråga om tillsynen över att näringsidkarna fullgör sina lagstadgade skyldigheter åsidosätter sekretessen för uppgifter om näringsidkarens ekonomiska ställning.

I 18 § 1 mom. 16 punkten i lagförslag 3 är utlämnandet av uppgifter kopplat till nödvändighet, så att arbetarskyddsmyndigheten kan underrättas om en iakttagelse som Skatteförvaltningen har gjort och därmed beakta den i sina tillsynsuppgifter. Grundlagsutskottet bedömde i sitt utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och till lagar som har samband med den (GrUU 5/2025 rd) de bestämmelser om utlämnande av uppgifter som tidigare föreslogs i 18 §. I det utlåtandet konstaterade grundlagsutskottet att förslaget måste ändras så att myndigheternas rätt att få uppgifter och möjligheter att lämna ut uppgifter kopplas antingen till ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om avsikten är att på ett uttömmande sätt i lagen räkna upp de uppgifter som avses eller, om datainnehållet inte anges i form av en förteckning, till ett krav på att ”uppgifterna är nödvändiga” för ett visst syfte.

Genom den föreslagna ändringen ändras 18 § 1 mom. 16 punkten så att en förutsättning för utlämnande av uppgifter i fortsättningen är att uppgifterna är nödvändiga för arbetarskyddsmyndighetens tillsyn över iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden, arbetsförhållanden och anlitandet av utländsk arbetskraft. Användningsändamålet för de uppgifter som lämnas ut är begränsat till de lagstadgade tillsynsuppgifter som anges i den föreslagna punkten. Skatteförvaltningen kan på eget initiativ lämna ut endast sådana uppgifter som är nödvändiga för att arbetarskyddsmyndigheten ska kunna underrättas om en iakttagelse som gjorts av Skatteförvaltningen. Den föreslagna bestämmelsen är i enlighet med vad som konstateras ovan tillräckligt exakt och noggrant avgränsad. I den föreslagna bestämmelsen är utlämnandet av uppgifter kopplat till uppgifternas nödvändighet på det sätt som grundlagsutskottet har förutsatt i sin utlåtandep Praxis (GrUU 17/2016 rd).

Eftersom den föreslagna regleringen är noggrant avgränsad är det vid utlämnandet av uppgifter också med avseende på användningsändamålet för personuppgifter fortfarande fråga om en myndighets skötsel av en lagstadgad tillsynsuppgift, där det handlar om tillsyn över att de lagstadgade skyldigheter som gäller näringsverksamhet iakttas.

När de gäller uppgifter som ska lämnas ut till förundersökningsmyndigheten (72 § 1 mom. i lagförslag 2 och 18 § 1 mom. 17 punkten i lagförslag 3) handlar det, på motsvarande sätt som i fråga om uppgifter som ska lämnas ut till arbetarskyddsmyndigheten, om åsidosättande av sekretessen för uppgifter om näringsidkarens ekonomiska ställning för att utreda brott och trygga brottsoffrens rättigheter. I uppgifter som lämnas ut till förundersökningsmyndigheten kan dock också ingå uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, t.ex. uppgifter om en persons etniska ursprung och hälsotillstånd, eller uppgifter som vid en konstitutionell bedömning ska betraktas som känsliga, t.ex. uppgifter om brott.

Grundlagsutskottet har ansett att tillåtande av behandling av känsliga personuppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter som hör till privatlivet (GrUU 37/2013 rd).

I fråga om de uppgifter som lämnas ut är de föreslagna bestämmelserna (72 § i lagförslag 2 och 18 § 1 mom. 16 och 17 punkten i lagförslag 3) på det sätt som grundlagsutskottets utlåtandepraxis om behandling av känsliga personuppgifter förutsätter begränsade till uppgifter som är nödvändiga i förhållande till det syfte som anges i bestämmelsen.

Rätt att få datamängder (lagförslag 4)

I de datamängder som lämnas ut i enlighet med förslaget är det i regel fråga om uppgifter om företag och specificerande uppgifter om företagsägare. I uppgifterna ingår dock också vissa andra personuppgifter, t.ex. om enheter som är registrerade i företags- och organisationsdatasystemet och som är enskilda näringsidkare. Personuppgifter kan i princip också förekomma i företagets namn. Av dem framgår vissa personuppgifter såsom grundläggande uppgifter om arbetstagaren. Med stöd av den föreslagna paragrafen får arbetarskyddsmyndigheten på en gång uppgifter från Skatteförvaltningen om flera företag och deras företags- eller näringsverksamhet. De innehåller också en del personuppgifter.

I den föreslagna paragrafen har rätten att få uppgifter begränsats till uppgifter som är nödvändiga för att rikta tillsynen. I datamängderna ingår inte sådana särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen eller personuppgifter som i konstitutionellt hänseende ska betraktas som känsliga.

I den föreslagna paragrafen är det fråga om utlämnande av en datamängd enligt de i paragrafen föreslagna avgränsningarna, dvs. i praktiken får uppgifterna massutlämnas eller lämnas ut i stor omfattning. För att rikta tillsynen är det nödvändigt att arbetarskyddsmyndigheten har rätt att få uppgifter som en datamängd. Det är inte ändamålsenligt med en mer begränsad mängd, eftersom paragrafens syfte är att rikta tillsynen. Inriktningen av tillsynen blir inte effektiv och ändamålsenlig om rätten att få uppgifter är begränsad till en enskild aktör, varvid arbetarskyddsmyndigheten i praktiken borde ha beslutat att rikta tillsynen mot det enskilda företaget i fråga redan innan begäran om uppgifter gjordes.

Mängden uppgifter som ska lämnas ut kan dock inte bedömas utgöra en risk med avseende på skyddet för personuppgifter. Enligt paragrafen ska till arbetarskyddsmyndigheten lämnas ut endast de uppgifter som är nödvändiga för att rikta tillsynen, och i dem ska det endast finnas ett fåtal personuppgifter. De personuppgifter som ska lämnas ut begränsas i den föreslagna paragrafen till enheter som registreras i Skatteförvaltningens företags- och

organisationsdatasystem och dessutom till eventuella andra nödvändiga uppgifter om dessa enheters företags- eller näringsverksamhet. De uppgifter som inte behövs för att rikta tillsynen ska omedelbart utplånas.

Sekretessen för beskattningsuppgifter, som syftar till att skydda uppgifter om näringsidkarens ekonomiska ställning, skyddar i praktiken också de personuppgifter som ingår i beskattningsuppgifterna. Det åsidosättande av sekretessen som föreslås har dock samhälleligt godtagbara grunder, dvs. att bekämpa arbetsrelaterat utnyttjande, människohandel och grå ekonomi.

Uppgifterna får lämnas ut endast på grundval av en uttrycklig begäran från arbetarskyddsmyndigheten och så att den datamängd som lämnas ut avgränsas i enlighet med vissa avgränsningsgrunder. Dessa kan tolkas som sådana allmänna villkor för den personuppgiftsansvariges behandling av uppgifter som avses i artikel 6.3 i dataskyddsförordningen.

Nationellt handlingsutrymme enligt den allmänna dataskyddsförordningen (4 §, 7 § och 8 § i lagförslag 1, samt lagförslag 2, 3 och 4)

I de förslag som ingår i propositionen (4 §, 7 § och 8 § i lagförslag 1 samt lagförslag 2, 3 och 4) är det fråga om att utnyttja det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger i fråga om särskilda bestämmelser om utlämnande och erhållande av personuppgifter.

Grundlagsutskottet har konstaterat att man särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt bör klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymme (GrUU 26/2017 rd, s. 42, GrUU 2/2017 rd, s. 2, GrUU 44/2016 rd, s. 4).

Den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter som avses i förslagen är artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen (en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige) vilket möjliggör utnyttjande av det handlingsutrymme som anges i artikel 6.3. När en myndighet lämnar ut uppgifter på eget initiativ är grunden för behandlingen däremot myndighetsutövning enligt artikel 6.1 e. Enligt artikel 6.2 i dataskyddsförordningen får medlemsstaterna behålla eller införa mer specifika bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i denna förordning med hänsyn till behandling för att efterleva punkt 1 c och e (i artikel 6) genom att närmare fastställa specifika krav för uppgiftsbehandlingen och andra åtgärder för att säkerställa en laglig och rättvis behandling, inbegripet för andra specifika situationer då uppgifter behandlas i enlighet med kapitel IX. I enlighet med artikel 6.3 i dataskyddsförordningen ska medlemsstaternas nationella rätt uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Vid behandlingen av personuppgifter ska principerna för behandling av personuppgifter iakttas, och de registrerades rättigheter ska tillgodoses i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. Bestämmelser om särskilda åtgärder för att skydda den registrerades rättigheter vid behandling av särskilda kategorier av personuppgifter finns dessutom i 6 § 2 mom. i dataskyddslagen.

Det kan bedömas att bestämmelserna om utlämnande av uppgifter är nödvändiga och proportionerliga i förhållande till den nytta som eftersträvas med dem och till ett mål av allmänt intresse. Syftet med de föreslagna ändringarna är att effektivisera bekämpningen av arbetsrelaterat utnyttjande, människohandel och grå ekonomi. I förslaget om behandling av personuppgifter vid Brottsförklaringsmyndigheten (4 §, 7 § och 8 § i lagförslag 1) är det i sin tur

fråga om bekämpning av allvarlig och organiserad brottslighet och upprätthållande av säkerheten i fängelserna vid skötseln av uppgifter som gäller verkställighet av brottspåföljder. I de föreslagna bestämmelserna har de uppgifter som ska lämnas ut avgränsats i enlighet med syftet med den föreslagna regleringen och i överensstämmelse med det sekretessintresse som gäller för uppgifterna så att endast uppgifter vilkas utlämnande är motiverat med hänsyn till det eftersträlvade syftet får lämnas ut. Utlämnande av uppgifter är möjligt endast för en annan myndighets skötsel av en lagstadgad uppgift.

Det föreskrivs tillräckligt exakt och detaljerat genom lag om informationsutbytet mellan myndigheter. Enligt artikel 6.4 i dataskyddsförordningen får personuppgifter användas för andra ändamål än den ändamål för vilka de samlades in, om den registrerade har gett sitt samtycke eller behandlingen grundar sig på unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt som utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda de mål som avses i artikel 23.1.

11.1 Lagstiftningsordning

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten (1301/2021)
4 § 4 mom., 7 § 5 mom., 8 § 3 mom., 16 § 1 mom. 6 punkten, det inledande stycket i 16 § 2
mom., 16 § 2 mom. 3 punkten samt 36 § 1 mom., av dem det inledande stycket i 16 § 2 mom.
sådant det lyder i lag 730/2023, och
fogas till lagen en ny 16 a § och till 19 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1070/2024, ett
nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom.,
som följer:

4 §

Register i Brottspåföljdsmyndighetens informationssystem

I brottspåföljdsregistret ingår också uppgifter som innehåller personuppgifter om besökare,
om andra personer som håller kontakt med en fånge eller en häktad, om arbetsgivaren till en
fånge eller till en person som avtjänar samhällspåföljd samt om personer som uträttar ärenden.

7 §

Behandling av uppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av samhällspåföljder

I uppgifterna om brottsmisstänkta och personer som avtjänar samhällspåföljder får för
behandlingen av frågor enligt 1–3 mom. införas nödvändiga uppgifter om namn,
kontaktuppgifter och ställning vid behandlingen av ärenden som gäller nära anhöriga till
brottsmisstänkta eller till dem som avtjänar samhällspåföljder, deras arbetsgivare eller andra
personer och sådana uppgifter om en persons tillstånd eller förhållanden som är viktiga för att
bereda eller genomföra verkställigheten samt om andra nödvändiga omständigheter.

8 §

Behandling av uppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av fängelsestraff och verkställighet av häktning

I uppgifterna om en fånge eller en häktad får ingå uppgifter som är nödvändiga för
behandlingen av de frågor som avses i 1 och 2 mom. samt för upprätthållandet av
anstaltsordningen och säkerheten, och som gäller namn, kontaktuppgifter och ställning vid
behandlingen av ärenden för andra personer som håller kontakt med fången eller den häktade,
nära anhöriga till fången eller den häktade, arbetsgivaren till fången eller den häktade eller för

andra personer, och sådana uppgifter om en persons tillstånd eller förhållanden som är viktiga för att bereda eller genomföra verkställigheten av fängelsestraff eller för att verkställa häktning samt andra nödvändiga omständigheter.

16 §

Rätt att få uppgifter av andra myndigheter och uppgiftsskyldiga

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter få uppgifter som gäller en brottsmisstänkt, en dömd, en fänge, en häktad, den som avtjänar samhällspåföljd, den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud och den som besöksförbudet avses skydda och, som behövs för skötseln av en uppgift som gäller verkställigheten av straff eller av häktning, eller för skötseln av någon annan uppgift som ankommer på Brottspåföljdsmyndigheten, enligt följande:

6) av polisen, Gränsbevakningsväsendet och Migrationsverket uppgifter om ärenden som gäller vistelse i landet och avlägsnande ur landet, verkställighet av beslut om avlägsnande ur landet samt om inreseförbud och dess längd som gäller en utlänning som misstänks för brott, som dömts, som häktats, som avtjänar en samhällspåföljd eller som placerats i övervakad frihet på prov och som registrerats i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden,

Brottspåföljdsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att för skötseln av sina uppgifter, efter specificering och motivering av sin begäran om information, få nödvändiga uppgifter av social- och hälsovårdsmyndigheter samt av övriga instanser med skyldighet att lämna uppgifter enligt 64 § i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården enligt följande:

3) om en dömd, en fänge, en häktad eller en person som avtjänar samhällspåföljd uppgifter om anlitande av tjänster inom socialvården och hälso- och sjukvården samt av rehabiliteringstjänster, om arbetserfarenhet, funktionsförmåga, rusmedelsproblem och anlitande av tjänster inom missbrukarvården, våld i nära relationer och intressebevakningsärenden, för att ta dessa omständigheter i beaktande vid verkställigheten av fängelsestraff eller samhällspåföljd, vid samordning av stödåtgärder som främjar livshanteringen och avtjänandet av straff samt vid beredning av frigivning.

16 a §

Rätt att begära utlåtande om ett företags eller en annan sammanslutnings lämplighet

Brottspåföljdsmyndigheten kan begära ett utlåtande av centralkriminalpolisen om eventuella kopplingar mellan ett företag eller en annan sammanslutning som föreslås bli arbetsgivare eller verksamhetsplats för en fänge eller en person som avtjänar samhällspåföljd och allvarlig och organiserad brottslighet, för att utreda om företaget eller sammanslutningen lämpar sig som arbetsgivare eller verksamhetsplats för fången eller den som avtjänar samhällspåföljden.

19 §

Utlämnande av uppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna på begäran och även på eget initiativ lämna ut sådana uppgifter till polisen som gäller en fånges kontakter till allvarlig och organiserad brottslighet, om uppgifterna behövs för bekämpning av allvarlig och organiserad brottslighet.

36 §

Inskränkningar i rätten till insyn

Utöver vad som föreskrivs i dataskyddslagen avseende brottmål, dataskyddsförordningen och dataskyddslagen får den registrerades rätt till insyn begränsas, om utövande av rätten till insyn på sannolika skäl kan leda till ett allvarligt hot mot ordningen och säkerheten i en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten eller mot säkerheten för en anställd vid Brottspåföljdsmyndigheten eller för någon annan. Den registrerade har inte rätt till insyn i de uppgifter i brottspåföljdsregistret om skriftligt samtycke och utredning av åsikter som avses i 7 § 6 mom., i de uppgifter i en begäran om utlåtande eller ett utlåtande som avses i 16 a §, eller i uppgifter som ingår i säkerhetsregistret enligt 11 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 1 kap. 26 § och 3 kap. 72 § i utsökningsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utsökningsbalken (705/2007) 1 kap. 26 § 3 punkten och 3 kap. 72 § 1 mom.,
sådana de lyder i lag 340/2020,
som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

26 §

Registrets datainnehåll

I utsökningsregistret får det samlas och föras in

3) av parterna, myndigheter eller utomstående erhållna och av utsökningsmyndigheterna på annat sätt inhämtade uppgifter i utsökningsärendet, inklusive nödvändiga uppgifter om socialvårdsförmåner som gäldenären erhållit och som kan påverka utmätningen (*specialuppgifter*),

3 kap.

Allmänna bestämmelser om förfarandet

72 §

Utlämnande av uppgifter på eget initiativ

Utmätningssmannen får, utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller i någon annan lag och trots sekretessbestämmelserna, på eget initiativ till en i 70 § 1 mom. 1 punkten avsedd myndighet, för ett ändamål som avses i den punkten, lämna ut sådana uppgifter som kan misstänkas gälla följande brott, om uppgifterna är nödvändiga för att myndigheten i fråga ska få kännedom om saken:

- 1) brott som har begåtts i samband med utsökningsförfarandet,
- 2) brott som väsentligt äventyrar verkställighetens resultat,
- 3) bokföringsbrott,
- 4) diskriminering i arbetslivet, ocker i arbetslivet, grovt ocker i arbetslivet, ocker eller människohandel, eller
- 5) annat än i 1–4 punkten avsett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i fyra månader.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 18 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) 18 § 1 mom. 15 punkten, sådan den lyder i lag 275/2025, samt
fogas till 18 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 1108/2006, 504/2008, 525/2009, 499/2015, 1146/2015, 529/2017, 1128/2017, 22/2018, 228/2019, 723/2019, 865/2019, 287/2021 och 275/2025, nya 16 och 17 punkter
som följer:

18 §

Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter

Skatteförvaltningen kan trots bestämmelserna om sekretess på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige

15) till Patent- och registerstyrelsen om sådana uppgifter som konstaterats i samband med skattekontroll eller i något annat sammanhang och är behövliga vid säkerställandet av att registeruppgifterna om verkliga förmånstagare är korrekta och uppdaterade,

16) till arbetarskyddsmyndigheten om sådana uppgifter som konstaterats i samband med skattekontroll för tillsynen av iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden, arbetsförhållandena och anlitaandet av utländsk arbetskraft, om uppgifterna är nödvändiga för att ärendet ska kunna föras till arbetarskyddsmyndighetens kännedom,

17) till förundersökningsmyndigheten uppgifter som kan misstänkas gälla diskriminering i arbetslivet, ocker i arbetslivet, grovt ocker i arbetslivet, ocker eller människohandel, om uppgifterna är nödvändiga för att myndigheten i fråga ska få kännedom om misstanken.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 4 c § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen

I enlighet riksdagens beslut
ändras i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på
arbetsplatsen (44/2006) 4 c §, sådan den lyder i lag 1418/2016, som följer:

4 c §

Rätt att få datamängder av myndigheter och av andra som sköter offentliga uppdrag

För att rikta tillsynen enligt lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid
anlitande av utomstående arbetskraft har arbetarskyddsmyndigheten, trots
sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att få
följande datamängder:

1) från Skatteförvaltningen specificerande uppgifter och andra uppgifter som är nödvändiga
för tillsynen av iakttagandet av den lagen, om sådana enheter som registreras i företags- och
organisationsdatasystemet

a) som inte har ett betalningsarrangemang för skatteskuld som Skatteförvaltningen vidtagit,
b) som har försummat sina skyldigheter enligt skattelagstiftningen i fråga om betalning av lön
eller någon annan prestation, eller

c) vars uppgifter om omsättning och verksamhet avviker från motsvarande enheter som
registreras i företags- och organisationsdatasystemet och är verksamma inom samma bransch.

2) från Pensionsskyddscentralen specificerande uppgifter om enheter som registreras i
företags- och organisationsdatasystemet och i fråga om vilka Pensionsskyddscentralen vid
tillsynen har konstaterat att pensionsförsäkringsskyldigheten helt har försumrats,

3) från Olycksfallsförsäkringscentralen specificerande uppgifter om enheter som registreras i
företags- och organisationsdatasystemet och i fråga om vilka Olycksfallsförsäkringscentralen
vid tillsynen har konstaterat att olycksfallsförsäkringsskyldigheten helt har försumrats.

Arbetarskyddsmyndigheten har dessutom trots sekretessbestämmelserna och andra
begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att för riktandet av tillsynen av
iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden och anlitandet av utländsk
arbetskraft från Skatteförvaltningen få specificerande uppgifter och andra uppgifter som är
nödvändiga för riktandet av tillsynen av iakttagandet av minimivillkoren för
anställningsförhållanden och anlitandet av utländsk arbetskraft om sådana enheter som
registreras i företags- och organisationsdatasystemet

1) som har försummat sina skyldigheter enligt skattelagstiftningen i fråga om betalning av lön
eller någon annan prestation, eller

2) vars uppgifter om omsättning och verksamhet avviker från motsvarande enheter som
registreras i företags- och organisationsdatasystemet och är verksamma inom samma bransch.

Andra än i 1 och 2 mom. avsedda uppgifter om enheter som registreras i företags- och
organisationsdatasystemet som är nödvändiga för att rikta tillsynen och som ingår i den
datamängd som Skatteförvaltningen överlätit kan också omfatta specificerande uppgifter om
sådana personer som enligt Skatteförvaltningens äger enheter som registreras i företags- och
organisationsdatasystemet.

Arbetskyddsmyndigheten ska avgränsa datamängden i sin begäran som gäller information i samarbete med Skatteförvaltningen, Pensionsskyddscentralen eller Olycksfallsförsäkringscentralen. Datamängden ska begränsas enligt den juridiska formen, det geografiska området, tidsperioden och verksamhetsområdet för de enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet. Den datamängd som Skatteförvaltningen lämnar ut ska begränsas också enligt uppgifter om skatteskuld för en enhet som registreras i företags- och organisationsdatasystemet, uppgifter om försummelse av skyldigheter enligt skattelagstiftningen i anslutning till betalning av lön eller någon annan prestation eller uppgifter om omsättning och verksamhet.

Arbetskyddsmyndigheten ska omedelbart förstöra de uppgifter som inte behövs för att rikta tillsynen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 15 januari 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Justitieminister Leena Meri

1.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten (1301/2021) 4 § 4 mom., 7 § 5 mom., 8 § 3 mom., 16 § 1 mom. 6 punkten, det inledande stycket i 16 § 2 mom., 16 § 2 mom. 3 punkten samt 36 § 1 mom., av dem det inledande stycket i 16 § 2 mom. så-dant det lyder i lag 730/2023, och
fogas till lagen en ny 16 a § och till 19 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1070/2024, ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom.,
som följer:

Gällande lydelse

4 §

Register i Brottspåföljdsmyndighetens informationssystem

I brottspåföljdsregistret ingår också uppgifter som innehåller personuppgifter om besökare, om andra personer som håller kontakt med en fånge eller en häktad samt om personer som utträttat ärenden.

7 §

Behandling av uppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av samhällspåföljder

I uppgifterna om brottsmisstänkta och personer som avtjänar samhällspåföljder får för behandlingen av frågor enligt 1–3 mom. införas nödvändiga uppgifter om namn, kontaktuppgifter och ställning vid behandlingen av ärenden som gäller nära anhöriga till brottsmisstänkta eller till dem

Föreslagen lydelse

4 §

Register i Brottspåföljdsmyndighetens informationssystem

I brottspåföljdsregistret ingår också uppgifter som innehåller personuppgifter om besökare, om andra personer som håller kontakt med en fånge eller en häktad, *om arbetsgivaren till en fånge eller till en person som avtjänar samhällspåföljd* samt om personer som utträttat ärenden.

7 §

Behandling av uppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av samhällspåföljder

I uppgifterna om brottsmisstänkta och personer som avtjänar samhällspåföljder får för behandlingen av frågor enligt 1–3 mom. införas nödvändiga uppgifter om namn, kontaktuppgifter och ställning vid behandlingen av ärenden som gäller nära anhöriga till brottsmisstänkta eller till dem

Gällande lydelse

som avtjänar samhällspåföljder eller andra personer och sådana uppgifter om en persons tillstånd eller förhållanden som är viktiga för att bereda eller genomföra verkställigheten samt om andra nödvändiga omständigheter.

8 §

Behandling av uppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av fängelsestraff och verkställighet av häktning

I uppgifterna om en fänge eller en häktad får ingå uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av de frågor som avses i 1 och 2 mom. och för upprätthållandet av anstaltsordningen och säkerheten och som gäller namn, kontaktuppgifter och ställning vid behandling av ärenden i fråga om andra personer som håller kontakt med fången eller den häktade, nära anhöriga till fången eller den häktade, eller i fråga om andra personer och sådana uppgifter om en persons tillstånd eller förhållanden som är viktiga för att bereda eller genomföra verkställigheten av fängelsestraff eller för att verkställa häktning samt om andra nödvändiga omständigheter.

16 §

Rätt att få uppgifter av andra myndigheter och uppgiftsskyldiga

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter få uppgifter som gäller en brottsmisstänkt, en dömd, en fänge, en häktad, den som avtjänar samhällspåföljd, den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud och den som besöksförbudet avses skydda och som behövs för skötseln av en uppgift som gäller verkställigheten av straff eller av

Föreslagen lydelse

som avtjänar samhällspåföljder, *deras arbetsgivare* eller andra personer och sådana uppgifter om en persons tillstånd eller förhållanden som är viktiga för att bereda eller genomföra verkställigheten samt om andra nödvändiga omständigheter.

8 §

Behandling av uppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av fängelsestraff och verkställighet av häktning

I uppgifterna om en fänge eller en häktad får ingå uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av de frågor som avses i 1 och 2 mom. samt för upprätthållandet av anstaltsordningen och säkerheten, och som gäller namn, kontaktuppgifter och ställning vid behandlingen av ärenden för andra personer som håller kontakt med fången eller den häktade, nära anhöriga till fången eller den häktade, *arbetsgivaren* till fången eller den häktade eller för andra personer, och sådana uppgifter om en persons tillstånd eller förhållanden som är viktiga för att bereda eller genomföra verkställigheten av fängelsestraff eller för att verkställa häktning samt andra nödvändiga omständigheter.

16 §

Rätt att få uppgifter av andra myndigheter och uppgiftsskyldiga

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter få sådana uppgifter som gäller en brottsmisstänkt, en dömd, en fänge, en häktad, den som avtjänar samhällspåföljd, den som meddelats ett tekniskt övervakat besöksförbud och den som besöksförbudet avses skydda, som behövs för skötseln av en uppgift som gäller verkställigheten av straff eller av

Gällande lydelse

häktning, eller för skötseln av någon annan uppgift som ankommer på Brottspåföljdsmyndigheten, enligt följande:

6) av polisen, Gränsbevakningsväsendet och Migrationsverket uppgifter om ärenden som gäller vistelse i landet och avlägsnande ur landet av en utlänning som misstänks för brott, som avtjänar en samhällspåföljd eller som placerats i övervakad frihet på prov och som registrerats i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden, verkställighet av beslut om avlägsnande ur landet samt om inreseförbud och dess längd,

Brottspåföljdsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att för skötseln av sina uppgifter, efter specificering och motivering av sin begäran, få nödvändiga uppgifter av *kommunala* social- och hälsovårdsmyndigheter samt av övriga instanser med skyldighet att lämna uppgifter enligt 64 § i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården enligt följande:

3) om en fånge eller en person som avtjänar samhällspåföljd uppgifter om anlitande av tjänster inom socialvården och hälso- och sjukvården samt rehabiliteringstjänster, arbetserfarenhet, funktionsförmåga, rusmedelsproblem och anlitande av tjänster inom missbrukarvården, våld i nära relationer och intressebevakningsärenden för att beakta dessa omständigheter vid verkställighet av fängelsestraff eller samhällspåföljd, vid samordning av stödåtgärder som främjar livshanteringen och avtjänandet av straff samt vid beredning av frigivning.

Föreslagen lydelse

häktning, eller för skötseln av någon annan uppgift som ankommer på Brottspåföljdsmyndigheten, enligt följande:

6) av polisen, Gränsbevakningsväsendet och Migrationsverket uppgifter om ärenden som gäller vistelse i landet och avlägsnande ur landet, verkställighet av beslut om avlägsnande ur landet samt om inreseförbud och dess längd som gäller en utlänning som misstänks för brott, som *dömts, som häktats, som avtjänar* en samhällspåföljd eller som placerats i övervakad frihet på prov och som registrerats i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden,

Brottspåföljdsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att för skötseln av sina uppgifter, efter specificering och motivering av sin begäran, få nödvändiga uppgifter av social- och hälsovårdsmyndigheter samt av övriga instanser med skyldighet att lämna uppgifter enligt 64 § i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården enligt följande:

3) om *en dömd*, en fånge, *en häktad* eller en person som avtjänar samhällspåföljd uppgifter om anlitande av tjänster inom socialvården och hälso- och sjukvården samt av rehabiliteringstjänster, om arbetserfarenhet, funktionsförmåga, rusmedelsproblem och anlitande av tjänster inom missbrukarvården, våld i nära relationer och intressebevakningsärenden, för att ta dessa omständigheter i beaktande vid verkställigheten av fängelsestraff eller samhällspåföljd, vid samordning av stödåtgärder som främjar livshanteringen och avtjänandet av straff samt vid beredning av frigivning.

(ny)

16 a §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*Rätt att begära utlåtande om ett företags
eller en annan sammanslutnings lämplighet*

*Brottspåföljdsmyndigheten kan begära ett
utlåtande av centralkriminalpolisen om
eventuella kopplingar mellan ett företag eller
en annan sammanslutning som föreslås bli
arbetsgivare eller verksamhetsplats för en
fånge eller en person som avtjänar
samhällspåföljd och allvarlig och
organiserad brottslighet, för att utreda om
företaget eller sammanslutningen lämpar sig
som arbetsgivare eller verksamhetsplats för
fängen eller den som avtjänar
samhällspåföljden.*

19 §

*Utlämnande av uppgifter till en annan
behörig myndighet som avses i
dataskyddslagen avseende brottmål*

(ny)

19 §

*Utlämnande av uppgifter till en annan
behörig myndighet som avses i
dataskyddslagen avseende brottmål*

*Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. får
Brottspåföljdsmyndigheten trots
sekretessbestämmelserna på begäran och
även på eget initiativ lämna ut sådana
uppgifter till polisen som gäller en fånges
kontakter till allvarlig och organiserad
brottslighet, om uppgifterna behövs för
bekämpning av allvarlig och organiserad
brottslighet.*

36 §

Inskränkningar i rätten till insyn

Utöver vad som föreskrivs i
dataskyddslagen avseende brottmål,
dataskyddsförordningen och dataskyddslagen
får den registrerades rätt till insyn begränsas,
om utövande av rätten till insyn på sannolika
skäl kan leda till ett allvarligt hot mot
ordningen och säkerheten i en enhet vid
Brottspåföljdsmyndigheten eller mot
säkerheten för en anställd vid
Brottspåföljdsmyndigheten eller för någon

36 §

Inskränkningar i rätten till insyn

Utöver vad som föreskrivs i
dataskyddslagen avseende brottmål,
dataskyddsförordningen och dataskyddslagen
får den registrerades rätt till insyn begränsas,
om utövande av rätten till insyn på sannolika
skäl kan leda till ett allvarligt hot mot
ordningen och säkerheten i en enhet vid
Brottspåföljdsmyndigheten eller mot
säkerheten för en anställd vid
Brottspåföljdsmyndigheten eller för någon

Gällande lydelse

annan. Den registrerade har inte rätt till insyn i de uppgifter i brottspåföljdsregistret om skriftligt samtycke och utredning av åsikter som avses i 7 § 6 mom. eller i de uppgifter som ingår i säkerhetsregistret enligt 11 §.

Föreslagen lydelse

annan. Den registrerade har inte rätt till insyn i de uppgifter i brottspåföljdsregistret som gäller skriftligt samtycke och utredning av åsikter som avses i 7 § 6 mom., *i uppgifter i en begäran om utlåtande eller ett utlåtande som avses i 16 a §*, eller i uppgifter som ingår i säkerhetsregistret enligt 11 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 1 kap. 26 § och 3 kap. 72 § i utsökningsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utsökningsbalken (705/2007) 1 kap. 26 § 3 punkten och 3 kap. 72 § 1 mom.,
sådana de lyder i lag 340/2020, samt
som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

26 §

Registrets datainnehåll

I utsökningsregistret får det samlas och
föras in

3) av parterna eller utomstående erhållna
och av utsökningsmyndigheterna på annat sätt
inhämtade uppgifter i utsökningsärendet,
inklusive nödvändiga uppgifter om
socialvårdsförmåner som gäldenären erhållit
och som kan påverka utmätningen
(*specialuppgifter*),

1 kap.

Allmänna bestämmelser

26 §

Registrets datainnehåll

I utsökningsregistret får det samlas och
föras in

3) av parterna, *myndigheter* eller
utomstående erhållna och av
utsökningsmyndigheterna på annat sätt
inhämtade uppgifter i utsökningsärendet,
inklusive nödvändiga uppgifter om
socialvårdsförmåner som gäldenären erhållit
och som kan påverka utmätningen
(*specialuppgifter*),

3 kap.

Allmänna bestämmelser om förfarandet

72 §

Utlämnande av uppgifter på eget initiativ

Utmätningssmannen får, utöver vad som
föreskrivs i lagen om offentlighet i
myndigheternas verksamhet eller i någon
annan lag och trots sekretessbestämmelserna,

3 kap.

Allmänna bestämmelser om förfarandet

72 §

Utlämnande av uppgifter på eget initiativ

Utmätningssmannen får, utöver vad som
föreskrivs i lagen om offentlighet i
myndigheternas verksamhet eller i någon
annan lag och trots sekretessbestämmelserna,

Gällande lydelse

på eget initiativ lämna ut uppgifter till en i 70 § 1 mom. 1 punkten avsedd myndighet för ett ändamål som nämns i den punkten, om uppgifterna är nödvändiga för skötseln av den myndighetens uppgifter, *och om det finns skäl att misstänka att en svarande eller en utomstående kan ha gjort sig skyldig till ett under allmänt åtal hörande*

1) brott som har begåtts i samband med utskökningsförfarandet,

2) brott som väsentligt äventyrar verkställighetens resultat,

3) bokföringsbrott, eller

4) annat än i 1–3 punkten avsett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i fyra månader.

Föreslagen lydelse

på eget initiativ till en i 70 § 1 mom. 1 punkten avsedd myndighet, för ett ändamål som avses i den punkten, lämna ut sådana uppgifter som kan misstänkas gälla följande brott, om uppgifterna är nödvändiga för att myndigheten i fråga ska få kännedom om saken:

1) brott som har begåtts i samband med utskökningsförfarandet,

2) brott som väsentligt äventyrar verkställighetens resultat,

3) bokföringsbrott,

4) *diskriminering i arbetslivet, ocker i arbetslivet, grovt ocker i arbetslivet, ocker eller människohandel, eller*

5) annat än i 1–4 punkten avsett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i fyra månader.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 18 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) 18 § 1 mom. 15 punkten, sådan den lyder i lag 275/2025, samt fogas till 18 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 1108/2006, 504/2008, 525/2009, 499/2015, 1146/2015, 529/2017, 1128/2017, 22/2018, 228/2019, 723/2019, 865/2019, 287/2021 och 275/2025, nya 16 och 17 punkter som följer:

Gällande lydelse

18 §

Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter

Skatteförvaltningen kan trots bestämmelserna om sekretess på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige

15) till Patent- och registerstyrelsen om sådana uppgifter som konstaterats i samband med skattekontroll eller i något annat sammanhang och är behövliga vid säkerställandet av att registeruppgifterna om verkliga förmånstagare är korrekta och uppdaterade.

(ny)

(ny)

Föreslagen lydelse

18 §

Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter

Skatteförvaltningen kan trots bestämmelserna om sekretess på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige

15) till Patent- och registerstyrelsen om sådana uppgifter som konstaterats i samband med skattekontroll eller i något annat sammanhang och är behövliga vid säkerställandet av att registeruppgifterna om verkliga förmånstagare är korrekta och uppdaterade,

16) till arbetarskyddsmyndigheten om sådana uppgifter som konstaterats i samband med skattekontroll för tillsynen av iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden, arbetsförhållandena och anlitandet av utländsk arbetskraft, om uppgifterna är nödvändiga för att ärendet ska kunna föras till arbetarskyddsmyndighetens kännedom,

17) till förundersökningsmyndigheten uppgifter som kan misstänkas gälla diskriminering i arbetslivet, ocker i arbetslivet, grovt ocker i arbetslivet, ocker eller människohandel, om uppgifterna är

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse
nödvändiga för att myndigheten i fråga ska få
kännedom om misstanken.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 4 c § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen

I enlighet riksdagens beslut
ändras i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006) 4 c §, sådan den lyder i lag 1418/2016, som följer:

Gällande lydelse

4 c §

Rätt att få datamängder av myndigheter och av andra som sköter offentliga uppdrag

För att rikta tillsynen enligt lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft har arbetarskyddsmyndigheten, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att få följande datamängder:

1) från Skatteförvaltningen specificerande uppgifter om samt uppgifter om beloppet av skatteskuld för enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet och i fråga om vilka Skatteförvaltningen inte har vidtagit betalningsarrangemang,

2) från Pensionsskyddscentralen specificerande uppgifter om enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet och i fråga om vilka Pensionsskyddscentralen vid tillsynen har konstaterat att

Föreslagen lydelse

4 c §

Rätt att få datamängder av myndigheter och av andra som sköter offentliga uppdrag

För att rikta tillsynen enligt lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft har arbetarskyddsmyndigheten, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att få följande datamängder:

1) från Skatteförvaltningen specificerande uppgifter *och andra uppgifter som är nödvändiga för tillsynen av iakttagandet av den lagen, om sådana enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet*

a) som inte har ett betalningsarrangemang för skatteskuld som Skatteförvaltningen vidtagit,

b) som har försummat sina skyldigheter enligt skattelagstiftningen i fråga om betalning av lön eller någon annan prestation, eller

c) vars uppgifter om omsättning och verksamhet avviker från motsvarande enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet och är verksamma inom samma bransch.

2) från Pensionsskyddscentralen specificerande uppgifter om enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet och i fråga om vilka Pensionsskyddscentralen vid tillsynen

Gällande lydelse

pensionsförsäkringsskyldigheten helt har försummats,

3) från Olycksfallsförsäkringscentralen specificerande uppgifter om enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet och i fråga om vilka Olycksfallsförsäkringscentralen vid tillsynen har konstaterat att olycksfallsförsäkringsskyldigheten helt har försummats.

För avgränsning av datamängden ska arbetarskyddsmyndigheten, i samarbete med Skatteförvaltningen, Pensionsskyddscentralen och Olycksfallsförsäkringscentralen, för de enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet bestämma juridisk form, geografiskt område, tidsperiod och det verksamhetsområde som begäran om

Föreslagen lydelse

har konstaterat att pensionsförsäkringsskyldigheten helt har försummats,

3) från Olycksfallsförsäkringscentralen specificerande uppgifter om enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet och i fråga om vilka Olycksfallsförsäkringscentralen vid tillsynen har konstaterat att olycksfallsförsäkringsskyldigheten helt har försummats.

Arbetarskyddsmyndigheten har dessutom trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att för riktandet av tillsynen av iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden och anlitandet av utländsk arbetskraft från Skatteförvaltningen få specificerande uppgifter och andra uppgifter som är nödvändiga för riktandet av tillsynen av iakttagandet av minimivillkoren för anställningsförhållanden och anlitandet av utländsk arbetskraft om sådana enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet

1) som har försummat sina skyldigheter enligt skattelagstiftningen i fråga om betalning av lön eller någon annan prestation, eller

2) vars uppgifter om omsättning och verksamhet avviker från motsvarande enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet och är verksamma inom samma bransch.

Andra än i 1 och 2 mom. avsedda uppgifter om enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet som är nödvändiga för att rikta tillsynen och som ingår i den data-mängd som Skatteförvaltningen överlätit kan också omfatta specificerande uppgifter om sådana personer som enligt Skatteförvaltningens äger enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet.

Arbetarskyddsmyndigheten ska avgränsa datamängden i sin begäran som gäller information i samarbete med Skatteförvaltningen, Pensionsskyddscentralen eller

Gällande lydelse

uppgifter gäller. I en begäran om uppgifter som ställs till Skatteförvaltningen ska dessutom beloppet av skatteskulden preciseras.

De uppgifter som inte behövs för att rikta tillsynen ska omedelbart utplånas.

Föreslagen lydelse

Olycksfallsförsäkrings-centralen. Datamängden ska begränsas enligt den juridiska formen, det geografiska området, tidsperioden och verksamhetsområdet för de enheter som registreras i företags- och organisationsdatasystemet. *Den datamängd som Skatteförvaltningen lämnar ut ska begränsas också enligt uppgifter om skatteskuld för en enhet som registreras i företags- och organisationsdata-systemet, uppgifter om försummelse av skyldigheter enligt skattelagstiftningen i anslutning till betalning av lön eller någon annan prestation eller uppgifter om omsättning och verksamhet.*

Arbetarskyddsmyndigheten ska omedelbart förstöra de uppgifter som inte behövs för att rikta tillsynen.

Denna lag träder i kraft den 20 .
